Ἀριθ. 153 – Λεπτὰ εἴκοσι.

ΕΤΟΣ Γ'.

ΕΣΤΙΑ

ΕΚΔΙΔΟΤΑΙ ΚΑΤΑ ΚΥΡΙΑΚΗΝ

Τόμος Ἕκτος

Συνδρομὴ ἐτησία: Ἐν Ἑλλάδι φρ. 10. ἐν τῇ ἀλλοδαπῇ φρ. 20.—Αἱ συνδρομαὶ ἄρχονται ἀπὸ 1 Ἰανουαρίου ἑκάστου ἔτους καὶ εἶναι ἐτήσιαι—Γραφεῖον τῆς Διευθύνσεως: Ὁδὸς Σταδίου, 6.

3 Δεκεμβρίου 1878

Τῇ 31 Δεκεμβρίου 1878 λήγει τὸ τρίτον ἔτος τῆς Ἑστίας. Ὅσοι τῶν κυρίων συνδρομητῶν ἐπιθυμοῦσι νὰ ἐξακολουθήσωσι λαμβάνοντες τὴν Ἑστίαν καὶ κατὰ τὸ τέταρτον ἔτος, παρακαλοῦνται ν' ἀποστείλωσι πρὸς τὴν διεύθυνσιν αὐτῆς, πρὸ τῆς 1 Ἰανουαρίου 1879, τὸ τίμημα τῆς συνδρομῆς, ὅπως μὴ ἐπέλθῃ διακοπὴ τῆς ἀποστολῆς τοῦ φύλλου.

ΠΑΝΟΜΟΙΟΤΥΠΟΝ ΤΗΣ ΥΠΟΓΡΑΦΗΣ ΤΟΥ
ΕΜΜΑΝΟΥΗΛ ΤΟΜΠΑΖΗ

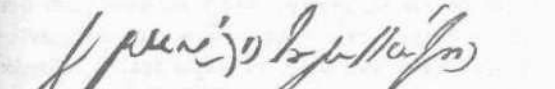

ΟΛΙΒΕΡ ΤΟΥΙΣΤ

Ἐκ τῶν τοῦ Καρόλου Δίκενς.

Συνέχεια· (ἴδε σελ. 756.

Κατὰ τὸ διάστημα τῆς ἀνωτέρω βραχείας συνδιαλέξεως ὁ κύριος Λόσμπερν καὶ ὁ Ὄλιβερ ἔμενον εἰς τὸ ἕτερον ἄκρον τοῦ δωματίου. Ὅταν ἐτελείωσεν, ὁ ἰατρὸς ἐχαιρέτισε φιλικώτατα τὸν Ἑρρῖκον Μαιυλάη, καὶ διὰ νἀπαντήσῃ εἰς τὰς πολυπληθεῖς ἐρωτήσεις τοῦ νέου φίλου του ἐδέησε νὰ περιγράψῃ ἐν μεγάλῃ λεπτομερείᾳ τὴν κατάστασιν τῆς ἀσθενοῦς· οὕτω δ' ἐπεβεβαίωσε τὰς καλὰς εἰδήσεις τοῦ Ὄλιβερ, ἅτινα πάντα ὁ κύριος Τζάιλς, ἐν ᾧ προσεποιεῖτο ὅτι ἠσχολεῖτο εἰς τὴν διευθέτησιν τῶν ἀποσκευῶν, ἤκουε μετὰ προσοχῆς ἄκρας.

«Ἔ! ἐτουφεκίσατε πάλιν κἀνένα, Τζάιλς; ἠρώτησε κατόπιν ὁ ἰατρός.

— Ὄχι σὲρ, ἀπεκρίνατο ὁ Τζάιλς κατακοκκινίσας.

— Οὔτε κἀνένα κλέπτην συνελάβετε, οὔτε ἐβεβαιώσατε τὴν ταυτότητα μερικῶν λῃστῶν; ἐξηκολούθησε χαιρεκάκως ὁ ἰατρός.

— Ὄχι, σὲρ, ἀπεκρίνατο μετὰ μεγάλης σοβαρότητος ὁ κύριος Τζάιλς.

— Τόσῳ τὸ χειρότερον, εἶπεν ὁ ἰατρός· διότι ὁμολογουμένως εἰς τοιαῦτα πράγματα ἔχετε μεγάλην ἐπιτηδειότητα. Τί κάμνει ὁ Μπρίττλς;

— Ὁ μικρὸς εἶναι πολὺ καλὰ, σὲρ, εἶπεν ὁ κύριος Τζάιλς, ἀναλαβὼν τὸ σύνηθες προστατευτικὸν ἦθός του, προκειμένου περὶ τοῦ ὑποδεεστέρου του, καὶ μοῦ εἶπε νάσας εἰπῶ προσκυνήματα.

— Καλὰ, εἶπεν ὁ ἰατρός· ἡ παρουσία σας, κύριε Τζάιλς, μοῦ ἔφερεν εἰς τὸν νοῦν ὅτι τὴν παραμονὴν τῆς ἡμέρας, κατὰ τὴν ὁποίαν προσεκλήθην ἐνταῦθα ἀποτόμως, ἡ ἀγαθή σας κυρία μοὶ εἶχεν ἀναθέσει μίαν παραγγελίαν, ἡ ὁποία δὲν θά σας δυσαρεστήσῃ. Ἔλθετε νά σας εἴπω δύο λόγια.»

Ὁ κύριος Τζάιλς ἠκολούθησε τὸν ἰατρὸν μετὰ πολλῆς μὲν ἐπισημότητος, ἀλλὰ καὶ κάπως ἐκπεπληγμένος, εἰς μίαν γωνίαν τοῦ δωματίου, καὶ ἔσχε τὴν τιμὴν νὰ συνομιλήσῃ μικρὸν ταπεινῇ τῇ φωνῇ μετ' αὐτοῦ· μεθ' ὃ ἔκαμεν ὑποκλίσεις ἐπὶ ὑποκλίσεων καὶ ὑπεχώρησε βαδίζων πολλῷ μεγαλοπρεπέστερον τοῦ συνήθους. Τὸ θέμα τῆς συνομιλίας ἐκείνης δὲν ἀνεκοινώθη εἰς τὴν αἴθουσαν, ἐν τῷ μαγειρείῳ ὅμως ἐγένετο γνωστὸν παραχρῆμα· διότι ὁ κύριος Τζάιλς μετέβη κατ' εὐθεῖαν ἐκεῖ, διέταξε νὰ τῷ κομίσωσι μίαν λάγηνον ζύθου, καὶ ἀνήγγειλεν ὑπερηφάνως καὶ μετ' ἐπισημότητος, ὅτι ἡ κυρία του, λαβοῦσα ὑπ' ὄψιν τὴν γενναιότητα, ἣν οὗτος ἔδειξε κατὰ τὴν ἀπόπειραν ἐκείνην τῆς κλοπῆς, ἠξίωσε νὰ καταθέσῃ εἰς τὸ ταμιευτήριον τὸ ποσὸν εἰκοσιπέντε λιρῶν στερλινῶν διὰ λογαριασμόν του. Ἀμφότεραι αἱ θεράπαιναι ἀνέτειναν χεῖρας καὶ ὀφθαλμοὺς εἰς τὸν οὐρανὸν, ἐπιλέγουσαι ὅτι εἰς τὸ ἑξῆς ὁ κύριος Τζάιλς θὰ φέρεται βεβαίως μὲ πολλὴν ὑπερηφάνειαν, εἰς ὃ ὁ κύριος Τζάιλς ἀπήντησε τακτοποιῶν τὸ περιλαίμιον τοῦ ὑποκαμίσου του, ὅτι εἶναι πολὺ ἠπατημέναι καὶ ὅτι μεγάλην θὰ ταῖς ὤφειλε χάριν ἂν καθίστων αὐτὸν προσεκτικὸν ἐν περιπτώσει καθ' ἣν ἤθελε προσενεχθῇ οὐχὶ πολὺ εὐγενῶς πρὸς τοὺς ὑποδεεστέρους του. Καὶ ἄλλας πολλὰς ἔκαμε παρατηρήσεις, τὰ μέγιστα τιμώσας τὴν μετριοφροσύνην του, τὰς ὁποίας μετὰ πολλοῦ ἐνθουσιασμοῦ καὶ ἐπευφημιῶν ἤκουσαν αἱ θεράπαιναι, διότι αἱ παρατηρήσεις αὗται ἦσαν ἐπίσης ἐνδιαφέρουσαι καὶ περίεργοι, ὡς πᾶσαι αἱ ἀναφερόμεναι εἰς τὸν βίον ἐπισήμων ἀνδρῶν.

Τὸ ἐπίλοιπον τῆς ἑσπέρας διῆλθον οἱ ἐν τῇ αἰθούσῃ ἐν φαιδρότητι καὶ χαρᾷ, διότι ὁ κύριος Λόσμπερν ἦτο λίαν εὐδιάθετος, ὁ δὲ Ἑρρῖκος καίπερ περίφρονττις καὶ κεκοπιακὼς· δὲν ἠδυνήθη νὰ μὴ συμμερισθῇ τὴν εὐθυμίαν τοῦ ἀγαθοῦ ἰατροῦ, ὅστις μυρίας εἶπεν ἀστειότητας, ὧν τὰς πλείστας ἠρύετο ἐκ συμβάντων αὐτῷ κατὰ τὴν ἐνάσκησιν τοῦ ἐπαγγέλματός του· ὁ Ὄλιβερ ἀκούων τὰς ἀστειότητας ταύτας ἐγέλα συ-

χνάκις ἐγκαρδίως, ὁ δὲ ἰατρὸς, καταγοητευμένος ἐκ τούτου, ἐγέλα ἐπίσης ἀπλέτως, καὶ αὐτὸς δὲ ὁ Ἑρρῖκος Μαιυλάη μετέσχεν ἐπὶ τέλους τῆς γενικῆς ἱλαρότητος. Διῆλθον λοιπὸν οὕτω τὴν ἑσπέραν ὅσῳ ἦτο δυνατὸν φαιδρότερον ἐν παρομοίᾳ περιστάσει, καὶ ἐχωρίσθησαν πολὺ ἀργὰ, χαίροντες καὶ ἥσυχοι, ὅπως ἀναπαυθῶσι μικρὸν μετὰ τὴν ἀγωνίαν καὶ τὴν σκληρὰν ἀβεβαιότητα, ὑφ' ὧν κατετρύχοντο μέχρι πρὸ ὀλίγου.

Τὴν πρωΐαν τῆς ἐπαύριον ὁ Ὄλιβερ ἐξύπνησεν εὔχαρις καὶ κατέγινεν εἰς τὰς συνήθεις αὐτοῦ ἀσχολίας μεθ' ἡδονῆς, ὁποίαν ἐπὶ πολλὰς ἡμέρας δὲν εἶχεν αἰσθανθῆ. Τὰ πτηνὰ ἐκελάδουν ἐπὶ τῶν δένδρων, ὁ δὲ Ὄλιβερ δρέπων μετὰ σπουδῆς τὰ ὡραιότερα ἄνθη τῶν ἀγρῶν παρεσκεύαζεν ἀνθοδέσμην, ἧς ἡ λαμπρότης καὶ ἡ εὐωδία ἤλπιζεν ὅτι θὰ κατέθελγον τὴν Ῥόζαν. Ἅπαντα τὰ ἀντικείμενα ἀπέβαλον τὴν στυγνὴν ἐκείνην ὄψιν, δι' ἧς περιέβαλλε πρότερον αὐτὰ ἡ περίλυπος ψυχή του. Καὶ νῦν ἐφαίνετο αὐτῷ ὅτι ἡ δρόσος ἀπήστραπτε λαμπρότερον ἐπὶ τῶν φύλλων, ὅτι ὁ ἄνεμος ἐκίνει ταῦτα ἁρμονικώτερον, ὅτι καὶ ὁ οὐρανὸς αὐτὸς ἦν αἰθριώτερος· τοσοῦτον αἱ κατέχουσαι ἡμᾶς σκέψεις ἐπενεργοῦσιν ἐπὶ τῆς θέας τοῦ ἐξωτερικοῦ κόσμου. Οἱ ἄνθρωποι ὅσοι, θεωροῦντες τὴν φύσιν καὶ τοὺς ὁμοίους των, εὑρίσκουσι τὰ πάντα στυγνὰ καὶ μαῦρα, δὲν ἔχουσι καθ' ὁλοκληρίαν ἄδικον· ἀλλ' ἡ ζοφερὰ χροιὰ, δι' ἧς περιβάλλουσι τὰντικείμενα, προέρχεται ἐκ τῶν ἰκτερικῶν ὀφθαλμῶν καὶ τῆς ἰκτερικῆς καρδίας των, τὰ πάντα παραμορφούνπων. Τἀληθῆ χρώματα εἰσὶ λεπτὰ καὶ ἁβρὰ καὶ πρέπει νὰ θεωρῶνται δι' ὀφθαλμῶν ὑγιεστέρων καὶ ἁγνοτέρων.

Τοὺς ἑωθινοὺς αὐτοῦ περιπάτους δὲν ἔκαμνεν ὁ Ὄλιβερ μόνος. Τὴν πρώτην ἡμέραν, καθ' ἣν ὁ Ἑρρῖκος Μαιυλάη εἶδεν αὐτὸν κομίζοντα τὴν μεγάλην ἀνθοδέσμην, τοσαύτην ἀγάπην ἐπεδείξατο πρὸς τἄνθη καὶ μετὰ τοσαύτης διηυθέτησεν αὐτὰ φιλοκαλίας, ὥστε ὑπερέβαλε πολὺ τὸν νέον αὐτοῦ φίλον. Ἀλλ' ἂν κατὰ τοῦτο ὁ Ὄλιβερ κατεῖχε τὰ δευτερεῖα, ἀρ' ἑτέρου ὅμως μόνος αὐτὸς ἐγίνωσκε ποῦ εὑρίσκοντο τὰ κάλλιστα τῶν ἀνθέων, καὶ καθ' ἑκάστην πρωΐαν ἀμφότεροι ἔτρεχον ἀνὰ τοὺς ἀγροὺς δρέποντες ἄνθη καὶ ὀγκώδεις δέσμας αὐτῶν κομίζοντες. Τὸ παράθυρον τοῦ κοιτῶνος τῆς ἀσθενοῦς ἦτο νῦν ἀνεῳγμένον, διότι αὕτη ἤθελε νἀναπνέῃ τὸν καθαρὸν καὶ ἀρωματώδη τοῦ θέρους ἀέρα, ἐπὶ δὲ τοῦ χείλους τοῦ παραθύρου ἐτίθετο ἑκάστην πρωΐαν ἐπὶ μικροῦ ἀγγείου πλήρους ὕδατος δροσερὰ ἀνθοδέσμη, ἐπιμελῶς πάντοτε ἀνανεουμένη. Ὁ Ὄλιβερ παρετήρησε μετ' ἀπορίας ὅτι τἀνανεούμενα μαραμένα ἄνθη δὲν ἀπερρίπτοντο, καὶ ὅτι ὁσάκις ὁ ἰατρὸς εἰσήρχετο εἰς τὸν κῆπον ἐκύτταζε πάντοτε τὸ ἐν τῷ παραθύρῳ ἀνθοφόρον ἀγγεῖον καὶ ἐκίνει ἐκφραστικῶς τὴν κεφαλὴν προτοῦ νἀρχίσῃ τὸν ἑωθινόν του περίπατον. Ἐν τῷ μεταξὺ ὁ χρόνος παρήρχετο, καὶ ἡ τῆς Ῥόζας ἀνάρρωσις προέβαινε ταχέως.

Ὁ Ὄλιβερ οὐδαμῶς ἐστενοχωρεῖτο, ἂν καὶ ἡ νεᾶνις ἔμενεν ἔτι διαρκῶς ἐν τῷ κοιτῶνι αὐτῆς, καὶ δὲν ἐγίνοντο πλέον ἑσπερινοὶ περίπατοι, ἐκτὸς τινῶν συντόμων ἐκδρομῶν μετὰ τοῦ κυρίου Μαιυλάη. Μετὰ μείζονος δὲ ζήλου ἐπωφελεῖτο τῶν μαθημάτων τοῦ γέροντος διδασκάλου του καὶ τόσῳ καλῶς εἰργάζετο, ὥστε καὶ αὐτὸς ὁ ἴδιος ἐξεπλήσσετο διὰ τὴν ταχύτητα τῶν προόδων του. Περὶ τοιαῦτα δ' ἀσχολουμένῳ ἐπῆλθεν αὐτῷ ἀπροσδόκητόν τι καὶ τρομερὸν συμβεβηκός.

Τὸ μικρὸν δωμάτιον ἐν ᾧ συνείθιζε νὰ μελετᾷ ἔκειτο ἐν τῷ ἰσογείῳ, κατὰ τὸ ὄπισθεν μέρος τῆς οἰκίας. Τὸ παράθυρον ἦτο πρὸς τὸ μέρος τοῦ κήπου, ἐκοσμεῖτο δὲ δι' ἰάσμων καὶ αἰγοκλήματος καὶ ἄλλων ἀναρριχητικῶν φυτῶν, κάλλιστα ἀναδιδόντων ἀρώματα. Ὁ κῆπος συνείχετο διὰ μικρᾶς θύρας μετά τινος λειβαδίου, οὗ πέραν ἐφαίνετο ἓν δάσος. Πρὸς τὸ μέρος ἐκεῖνο οὐδεμία ὑπῆρχε κατοικία, καὶ ἡ θέα ἐξετείνετο μακράν.

Ὡραίαν τινὰ ἑσπέραν, περὶ τὸ λυκόφως, ὁ Ὄλιβερ ἐκάθητο πλησίον τοῦ παραθύρου ἐκείνου, μελετῶν μετὰ προσοχῆς. Ἔμεινεν ἐπί τινα καιρὸν ἐσκυμμένος ἐπὶ τοῦ βιβλίου, ἐπειδὴ δὲ κατὰ τὴν ἡμέραν ὁ καύσων ἦτο ὑπερβολικὸς, βαθμηδὸν κατελήφθη ὑπὸ ὕπνου.

Ὑπάρχει εἶδός τι νάρκης ἢ ὕπνου, λάθρα οὕτως εἰπεῖν καταλαμβάνοντος ἡμᾶς, καθ' ὃν, ἐν ᾧ τὸ σῶμα μένει ἀδρανὲς, ἡ ψυχὴ ἀντιλαμβάνεται ἀμυδρῶς τῶν γενομένων καὶ διατηρεῖ τὴν δύναμιν τοῦ νὰ περιπλανᾶται κατὰ τὸ δοκοῦν ἀπὸ τόπου εἰς τόπον. Ἡ ἀκατανίκητος ἐκείνη νάρκη, ἡ ἐξάντλησις τῶν δυνάμεων, ἡ παράλυσις τῆς βουλήσεως, καὶ ἡ ἐντελὴς ἀδυναμία πρὸς διεύθυνσιν τῶν ἡμετέρων σκέψεων καὶ κινήσεων, δύναται νὰ ὀνομασθῇ βεβαίως ὕπνος· ἀλλ' ὅμως διαρκοῦντος αὐτοῦ ἔχομεν συνείδησιν τῶν περὶ ἡμᾶς γινομένων, καὶ ἐν αὐτοῖς ἔτι τοῖς ὀνείροις ἡμῶν λόγοι πράγματι λεχθέντες, καὶ ἦχοι πραγματικοὶ ἐπίσης ἀναμίγνυνται αὐτοῖς καταλλήλως καὶ τεχνικῶς, καὶ τόσῳ καλῶς συγκιρνᾶται ἡ φαντασία μετὰ τῆς πραγματικότητος, ὥστε ἀδύνατον καθίσταται ἡμῖν νὰ ποιήσωμεν διάκρισιν κατόπιν. Καὶ δὲν εἶναι τοῦτο μόνον τὸ παραδοξότερον φαινόμενον τῆς τοιαύτης σιγμιαίας νἀρκώσεως· ἐκτὸς πάσης ἀμφιβολίας τυγχάνει, ὅτι ἐν ᾧ ἡ τε ὅρασις ἡμῶν καὶ ἡ ἀφὴ διατελοῦσιν ἐν παραλύσει, τὰ ὄνειρα καὶ αἱ ὑπὸ τῆς ἡμετέρας φαντασίας ἀναπαριστώμεναι ἀλλόκοτοι σκηναὶ ὑφίστανται τὴν ἐπενέργειαν, τὴν ὑλικὴν ἐπενέργειαν τῆς *σιωπηρᾶς παρουσίας* πραγματικοῦ τινὸς ἀντικειμένου, ὅπερ δὲν εὑρίσκετο πλησίον ἡμῶν καθ' ἣν στιγμὴν ἐκλείσαμεν τοὺς ὀφθαλμοὺς, καὶ ὅπερ οὐδὲ κἂν εἴχομεν κατὰ νοῦν προτοῦ νὰ κοιμηθῶμεν.

Ὁ Ὄλιβερ ἠσθάνετο κάλλιστα ὅτι εὑρίσκετο ἐν τῷ μικρῷ δωματίῳ του, ὅτι τὰ βιβλία του ἔκειντο πρὸ αὐτοῦ ἐπὶ τῆς τραπέζης, καὶ ὅτι ἡ ἑσπερινὴ αὔρα ἔπνεεν ἠρέμα εἰς τὰ φύλλα τῶν κοσμούντων τὸ παράθυρόν του ἀναρριχητικῶν φυτῶν· καὶ ὅμως ἦτο βεβυθισμένος εἰς ὕπνον. Αἰφνιδίως ἡ σκηνὴ μετεβλήθη, καὶ τῷ ἐφάνη ὅτι ἀνέπνεεν ἀέρα βαρὺν καὶ μεμιασμένον· καὶ μετὰ τρόμου ἠσθάνθη ὅτι εὑρίσκετο αὖθις ἐγκαθειργμένος ἐν τῇ οἰκίᾳ τοῦ Ἑβραίου· καὶ εἶδε τὸν ῥικώδη ἐκεῖνον γέροντα, ἐστηριγμένον εἰς τὴν συνήθη θέσιν καὶ δακτυλοδεικτοῦντα αὐτὸν, ταπεινῇ δὲ τῇ φωνῇ συνδιαλεγόμενον μετά τινος ἄλλου ἀνδρὸς παραπλεύρως αὐτοῦ καθημένου καὶ ἔχοντος ἐστραμμένα τὰ νῶτα πρὸς τὸ παιδίον.

Ἐνόμισεν ὅτι ἤκουσε τὸν Ἑβραῖον λέγοντα ταῦτα·

«Σιωπή! φίλε μου· αὐτὸς εἶναι πραγματικῶς, δὲν ὑπάρχει κἀμμία ἀμφιβολία· ἐπηγαίνωμεν.

— Αὐτός! ἀπεκρίνατο ὁ ἕτερος. Καὶ ἠμποροῦσα νὰ ἀπατηθῶ ἐγώ; Καὶ ἂν χίλιοι διάβολοι ἐλάμβανον τὴν μορφήν του, καὶ αὐτὸς εὑρίσκετο εἰς τὸ μέσον αὐτῶν, κἄτι τι θά με ἔκαμνε νά τον ἀναγνωρίσω εἰς τὴν στιγμήν· καὶ θαμμένος νὰ ἦτον πενῆντα πήχεις βαθειὰ, χωρὶς κἀνὲν σημεῖον εἰς τὸν τάφον του, θὰ εἴξευρα νά σου εἰπῶ, ἐδῶ εἶναι θαμμένος. Μὴ φοβεῖσαι.»

Τοσοῦτο δὲ μῖσος ἀπέπνεον οἱ λόγοι τοῦ ἀνθρώπου ἐκείνου, ὥστε ἐκ τοῦ φόβου ὁ Ὄλιβερ ἐξύπνησεν, ἀναπηδήσας ἔντρομος.

Ὕψιστε Θεὲ, πῶς τὸ αἷμα ὅλον συνέρρευσεν εἰς τὴν καρδίαν του καὶ τῷ ἔκοψε τὴν φωνὴν καὶ τὴν δύναμιν τοῦ νὰ κινηθῇ!... Ἐκεῖ, ἐκεῖ παρὰ τὸ παράθυρον, πλησιαίτατα αὐτοῦ, τοσούτῳ πλησίον ὥστε ἠδύνατο νά τον ἐγγίσῃ διὰ τῆς χειρὸς, ἵστατο ὁ Ἰουδαῖος παρατηρῶν τὸ δωμάτιον διὰ τῶν ὡς ὄφεως ὀφθαλμῶν του καὶ βασκαίνων τὸ παιδίον· καὶ παραπλεύρως αὐτοῦ, ὠχρὸς ἐκ λύσσης ἢ ἐκ φόβου, ἢ ἐξ ἀμφοτέρων συγχρόνως, ἵστατο ὁ ἀγριοπρόσωπος ἐκεῖνος ἄνθρωπος, μεθ' οὗ συνεκρούσθη ἐν τῇ αὐλῇ τοῦ πανδοχείου.

Εἶδεν αὐτοὺς ἐπὶ μίαν μόνον στιγμὴν, καὶ ἠφανίσθησαν ὡς ἀστραπή. Ἀλλ' ἐκεῖνοι τὸν ἀνεγνώρισαν· καὶ ὁ Ὄλιβερ ἐπίσης τοὺς ἀνεγνώρισε κάλλιστα· ἡ φυσιογνωμία των τοσούτῳ γερεῶς ἦτο ἀποτετυπωμένη εἰς τὴν μνήμην του, ὡςεὶ ἦτο ἐγκεχαραγμένη ἐπὶ μαρμάρου, ὅπερ ἐκ γενετῆς νὰ εἶχεν ἀείποτε πρὸ ὀφθαλμῶν. Ἐπὶ μίαν στιγμὴν ἔμεινεν ὡς ἀπολιθωθείς. Εἶτα ἐπήδησεν εἰς τὸν κῆπον καὶ ἤρχισε πάσῃ δυνάμει κραυγάζων καὶ ἐπικαλούμενος βοήθειαν.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΛΔ'

Δυσάρεστος ἔκβασις τοῦ συμβεβηκότος τοῦ Ὄλιβερ, καὶ ἐνδιαφέρουσα συνδιάλεξις τοῦ Ἑρρίκου Μαιυλάη μετὰ τῆς Ῥόζας.

Ὅτε οἱ ἐν τῇ οἰκίᾳ ἐνοικοῦντες, ἀκούσαντες τὰς κραυγὰς τοῦ Ὄλιβερ, προσέτρεξαν εἰς τὸν κῆπον, εὗρον αὐτὸν ὠχρὸν καὶ τεταραγμένον, δακτυλοδεικτοῦντα δὲ τὸ μακρινὸν λειβάδιον καὶ μόλις δυνάμενον νὰ διαρθρώσῃ τὰς λέξεις: «Ὁ Ἑβραῖος! ὁ Ἑβραῖος!»

Ὁ κύριος Τζάιλς δὲν ἠδυνήθη νὰ ἐννοήσῃ τί τοῦτο ἐσήμαινεν, ἀλλ' ὁ Ἑρρῖκος Μαιυλάη, ὅστις εἶχεν ὀξυτέραν τὴν νόησιν καὶ εἶχε προηγουμένως μάθει παρὰ τῆς μητρὸς αὐτοῦ τὴν ἱστορίαν τοῦ Ὄλιβερ, κατενόησε πάραυτα τί ἔτρεχε.

«Πρὸς ποῖον μέρος ἐτράπη, ἠρώτησεν ἁρπάσας ῥόπαλόν τι, ὅπερ εὗρεν ἔν τινι γωνίᾳ.

— Πρὸς ἐκεῖνο, ἀπεκρίθη ὁ Ὄλιβερ, δείξας τὴν ὁδὸν, ἣν ἠκολούθησαν οἱ ἄνθρωποι ἐκεῖνοι. Τοὺς ἔχασα ἀπὸ τὰ 'μάτια μου πρὸ μιᾶς στιγμῆς.

— Τότε θὰ ἐκρύβησαν εἰς τὸ ῥεῦμα! παρετήρησεν ὁ Ἑρρῖκος· ἀκολουθήσατέ με καὶ ἔρχεσθε ὅσον ἠμπορεῖτε πλησίον μου.»

Καὶ ταῦτα εἰπὼν, ἀνερριχήθη ἐν ἀκαρεῖ εἰς τὸν φραγμὸν καὶ μετὰ τοσαύτης ταχύτητος ἤρχισε νὰ τρέχῃ, ὥστε οἱ ἄλλοι μόλις καὶ μετὰ βίας ἠδύναντο νά τον ἀκολουθῶσι.

Ὁ Τζάιλς τὸν ἠκολούθησεν ὡς ἠδύνατο καὶ ὁ Ὄλιβερ ἐπίσης. Μετὰ παρέλευσιν ἑνὸς ἢ δύο λεπτῶν τῆς ὥρας, ὁ κύριος Λόσμπερν, ὅστις κατ' ἐκείνην τὴν στιγμὴν ἐπέστρεφεν ἐκ περιπάτου, ἀνερριχήθη τελευταῖος εἰς τὸν φραγμὸν, καὶ μετ' εὐκινησίας, ὁποίαν οὐδεὶς προσεδόκα παρ' αὐτοῦ, ἔτρεξεν ὄπισθέν των, ἐρωτῶν διὰ κραυγῶν τί τρέχει.

Ἔτρεχον λοιπὸν οὕτω, μηδόλως ἱστάμενοι ἵν' ἀναπνεύσωσι, μέχρις οὗ ὁ Ἑρρῖκος, φθὰς εἰς γωνίαν τινὰ τοῦ ἀγροῦ, ὑποδειχθεῖσαν ὑπὸ τοῦ Ὄλιβερ, ἀνηρεύνησεν ἐπιμελῶς τὸ ῥεῦμα καὶ παρακείμενόν τινα φραγμόν· οὗ ἐπωφεληθέντες οἱ ἄλλοι ἠδυνήθησαν νὰ καταρθάσωσιν αὐτὸν, ὁ δ' Ὄλιβερ κατώρθωσε νἀφηγηθῇ τῷ κ. Λόσμπερν τὰ προκαλέσαντα τὴν καταδίωξιν ἐκείνην αἴτια.

Πᾶσαι ὅμως αἱ ἔρευναι ἀπέβησαν κεναὶ καὶ ἄκαρποι· οὐδὲ ἴχνη μάλιστα νωπὰ βημάτων ἠδυνήθησαν νἀνεύρωσιν. Ἀνῆλθον εἰς τὴν κορυφὴν λοφίσκου, ὁπόθεν διεκρίνοντο πάντα τὰ ἐν τῇ πεδιάδι καθ' ὅλας τὰς διευθύνσεις εἰς τριῶν ἢ τεσσάρων μιλίων ἀπόστασιν· ἀριστερόθεν, ἐν μέσῳ φάραγγος, ἐφαίνετο τὸ χωρίον· ἀλλ' ὅπως φθάσωσιν εἰς αὐτὸ οἱ διωκόμενοι ἦσαν ἠναγκασμένοι νὰ διατρέξωσι μέγα διάστημα ἐν ἀνοικτῷ χώρῳ, ὅπερ ἦτο ἀδύνατον νὰ κατορθώσωσι τοσούτῳ ταχέως. Ἀπὸ τὸ ἀντίθετον μέρος εἰς τὸ ἄκρον τοῦ λειβαδίου ὑπῆρχε δάσος πυκνὸν, ὅπου δὲν ἦτο δυνατὸν νὰ κρυβῶσι διὰ τὸν αὐτὸν λόγον.

«Ἴσως τὸ εἶδες εἰς τὸν ὕπνον σου, Ὄλιβερ! εἶπεν ὁ Ἑρρῖκος Μαιυλάη λαβὼν αὐτὸν κατὰ μέρος.

— Ὄχι, ὄχι! σὲρ, βεβαίως ὄχι; ἀπεκρίθη ὁ

Ὄλιβερ, φρίσσων ἐπὶ τῇ ἀναμνήσει τῆς ἀποτροπαίου μορφῆς τοῦ ἀθλίου ἐκείνου γέροντος. Τοὺς εἶδα πολὺ καλά, δὲν ἔχω καμμίαν ἀμφιβολίαν, τοὺς εἶδα καὶ τοὺς δύο, ὅπως σᾶς βλέπω.

— Ποῖος ἦτο ὁ ἄλλος; ἠρώτησαν ταὐτοχρόνως ὁ Ἐρρῖκος καὶ ὁ κύριος Λόσμπερν.

— Ὁ ἴδιος ἄνθρωπος, μὲ τὸν ὁποῖον σᾶς εἶπα τί μου συνέβη εἰς τὸ πανδοχεῖον, εἶπεν ὁ Ὄλιβερ. Ἐκυττάχθημεν ἐπὶ πολὺ ἀσκαρδαμυκτί, καὶ ἠμπορῶ μετὰ μεγάλης θετικότητος νὰ βεβαιώσω πῶς αὐτὸς εἶναι.

— Καὶ ἐτράβηξαν αὐτὸν τὸν δρόμον; ἠρώτησεν ὁ Ἐρρῖκος· εἶσαι βέβαιος;

— Ὅπως εἶμαι βέβαιος ὅτι ἦσαν εἰς τὸ παράθυρον, ἀπεκρίθη ὁ Ὄλιβερ, δείξας τὸν χωρίζοντα τὸν κῆπον ἀπὸ τοῦ λειβαδίου φραγμόν· ὁ ὑψηλὸς ἄνθρωπος ἐπέρασεν ἀπὸ ἐκεῖνο τὸ μέρος, καὶ ὁ Ἑβραῖος ἔτρεξεν ὀλίγα βήματα δεξιᾷ καὶ ἐχώθη ἀπὸ αὐτὸ τὸ ἄνοιγμα.»

Ἐπὶ τῆς φυσιογνωμίας τοῦ Ὄλιβερ, οὕτως ὁμιλοῦντος, ἀπετυποῦτο καθαρὰ ἔκφρασις εἰλικρινείας, τοῦτο δὲ καλῶς παρετήρησαν ἀμφότεροι οἱ κύριοι· προσέβλεψαν εἶτα ἀλλήλους καὶ ἐφάνησαν μεγάλως εὐχαριστηθέντες διὰ τὴν ἀκρίβειαν τῶν λεπτομερειῶν· ἀλλ' οὐδαμοῦ οὐδὲ τὸ ἐλάχιστον ἴχνος τῶν φυγάδων ἀνεκαλύφθη. Τὸ χόρτον ἦτο ὑψηλὸν, ἀλλ' ἐκεῖ μόνον ἐφαίνετο καταπεπατημένον, ὁπόθεν διῆλθον οἱ διώκοντες. Αἱ ὄχθαι τοῦ ρεύματος ἦσαν ἐξ ὑγρᾶς ἀργιλώδους γῆς, καὶ ὅμως οὐδαμοῦ ἐπ' αὐτῆς ἐφαίνοντο ἀποτετυπωμένα ἴχνη ποδῶν.

«Παράδοξον πρᾶγμα! ἀνεφώνησεν ὁ Ἐρρῖκος.

— Παράδοξον, ἀλήθεια! ἐπανέλαβεν ὁ ἰατρός. Καὶ αὐτὸς ὁ Μπλάδερς καὶ ὁ Ντάφ ἂν εὑρίσκοντο ἐδῶ θὰ ἔχανον τὰ πασχάλιά των.»

Καίτοι ὅμως αἱ ἔρευναι ἀπέβησαν ἄκαρποι, ἐξηκολούθησαν ταύτας, μέχρις οὗ ἐπελθοῦσα ἡ νὺξ ἠνάγκασεν αὐτοὺς νὰ παραιτηθῶσι πάσης ἐλπίδος ἀνακαλύψεως. Ὁ Τζάιλς ἐστάλη εἰς τὰ διάφορα καπηλεῖα τοῦ χωρίου, μαθὼν ἐν λεπτομερείᾳ πρότερον παρὰ τοῦ Ὄλιβερ τὰ χαρακτηριστικὰ τῶν δύο φυγάδων· ἡ ἀναγνώρισις τοῦ Ἑβραίου μάλιστα ἦτο εὐχερεστάτη, ἂν εὑρίσκετο πίνων ἐν καπηλείῳ τινί. Ἀλλ' ὁ Τζάιλς ἐπανῆλθεν ἄπρακτος, μηδεμίαν κομίζων πληροφορίαν, δυναμένην νὰ διαφωτίσῃ τὸ μυστηριῶδες ἐκεῖνο συμβεβηκός.

Τὴν ἐπαύριον ἐπανελήφθησαν αἱ ἔρευναι, ἀλλ' ἄνευ κρείσσονος ἀποτελέσματος. Τὴν μεθεπομένην δ' ἡμέραν ὁ Ὄλιβερ καὶ ὁ κύριος Μαιυλάη μετέβησαν εἰς τὴν ἀγορὰν τῆς πλησίον πόλεως, ἐπὶ τῇ ἐλπίδι τοῦ νὰ ἴδωσιν ἢ μάθωσί τι σχετικὸν μὲ τὴν ὑπόθεσιν. Ἀλλὰ καὶ ἡ ἀπόπειρα αὕτη ἀπέβη ἄκαρπος. Μετὰ παρέλευσιν δέ τινων ἡμερῶν τὸ πρᾶγμα ἤρχισε νὰ λησμονῆται, ὡς συχνάκις συμβαίνει, ὅτε ἡ περιεργία, μὴ εὑρίσκουσα τροφὴν ἐν νέαις περιπλοκαῖς καὶ ἐπεισοδίοις, σβέννυται ἀφ' ἑαυτῆς.

Κατὰ τὸ διάστημα τοῦτο ἡ ἀνάρρωσις τῆς Ῥόζας προέβαινε μετὰ μεγάλης ταχύτητος· κατέλιπε τὸν κοιτῶνα αὐτῆς, ἠδύνατο νὰ ἐξέρχηται καὶ νὰ ἐξακολουθῇ διάγουσα τὸν πρότερον βίον, ἐνσπείρουσα τὴν χαρὰν εἰς τὰς καρδίας πάντων.

Καίτοι ὅμως ἡ τοιαύτη εὐχάριστος μεταβολὴ ἐπενήργει προφανῶς ἐπὶ τοῦ περιστοιχίζοντος αὐτὴν μικροῦ οἰκογενειακοῦ κύκλου, καίτοι φαιδραὶ συνομιλίαι καὶ γέλωτες ἀντήχουν καὶ αὖθις ἐν τῇ ἀγροικίᾳ, ἐνίοτε ὅμως παρετηρεῖτο μεταξὺ τῶν ἐνοικούντων, μηδ' αὐτῆς τῆς Ῥόζας ἐξαιρουμένης, ἀσυνήθης δυςθυμία καὶ βεβιασμένη συμπεριφορὰ, μὴ διαλαθόντα τὴν προσοχὴν τοῦ Ὄλιβερ. Ἐπὶ ὥρας ὁλοκλήρους ἡ κυρία Μαιυλάη καὶ ὁ υἱός της ἔμενον πολλάκις κατάκλειστοι, πολλάκις δὲ παρετηρήθη ὅτι ἡ Ῥόζα εἶχε κλαύσει. Ὅτε δ' ὁ κύριος Λόσμπερν ὥρισε τὴν ἡμέραν τῆς εἰς Τσέρτσυ ἀναχωρήσεώς του, τὰ τοιαῦτα συμπτώματα ἐπολλαπλασιάσθησαν καὶ κατάδηλον κατέστη ὅτι συνέβαινέ τι τὸ ταράττον τὴν ἡσυχίαν τῆς νεάνιδος καί τινος ἄλλου ἔτι.

Ἐπὶ τέλους πρωΐαν τινὰ, καθ' ἣν ἡ Ῥόζα εὑρίσκετο μόνη ἐν τῷ ἑστιατορίῳ, εἰσῆλθεν ὁ Ἐρρῖκος Μαιυλάη καὶ ἐζήτησατο μετά τινος ἐνδοιασμοῦ τὴν ἄδειαν νὰ συνομιλήσῃ μετ' αὐτῆς ἐπί τινας στιγμάς.

«Ῥόζα, δύο ἢ τρεῖς λέξεις ἀρκοῦσιν, εἶπεν ὁ νέος πλησιάσας τὸ κάθισμα αὐτοῦ πρὸς τὸ τῆς κόρης· εἰξεύρεις ἤδη ὅ τι ἔχω νὰ σοι εἴπω· αἱ διακαέστεραι τῆς καρδίας μου ἐλπίδες δέν σοι εἶναι ἄγνωστοι, ἂν καὶ δὲν ἤκουσας αὐτὰς εἰσέτι ἀπὸ τοῦ στόματός μου.»

Ἰδοῦσα αὐτὸν εἰσελθόντα ἡ Ῥόζα ὠχρίασεν, ἀλλὰ τοῦτο προήρχετο ἴσως ἐκ τῆς προσφάτου ἀσθενείας αὐτῆς. Ἐχαιρέτισε μόνον· εἶτα κύψασα πρὸς τὰ πλησίον εὑρισκόμενα ἄνθη, ἀνέμενεν ἐν σιγῇ νὰ ἐξακολουθήσῃ ὁ νέος.

«Νομίζω, . . εἶπεν ὁ Ἐρρῖκος, ὅτι . . . ἔπρεπε νὰ ἔχω ἀναχωρήσει ἤδη.

— Ναὶ, ἀπεκρίνατο ἡ Ῥόζα. Συγγνώμην διότι τοιουτοτρόπως σοὶ ὁμιλῶ, ἀλλ' ἐπεθύμουν πολὺ νὰ εἶχες ἀναχωρήσει.

— Μὲ ἔφερεν ἐνταῦθα ὁ φόβος περὶ πράγματος ἀδυνηροτάτου καὶ φρικωδεστάτου, ἐξηκολούθησεν ὁ νέος, ὁ φόβος περὶ ἀπωλείας τοῦ μόνου ὄντος, ἐν ᾧ συνεκέντρωσα τοὺς πόθους μου πάντας, πάσας μου τὰς ἐλπίδας. Ἥσο ἑτοιμοθάνατος, κυμαινομένη μεταξὺ οὐρανοῦ καὶ γῆς. Καὶ εἶναι γνωστὸν ὅτι ὁσάκις ἡ ἀσθένεια προσβάλλῃ πρόσωπα νέα, ὡραῖα καὶ ἀγαθὰ, ἡ ἄσπιλος ψυχὴ των μετὰ πόθου ἀποβλέπει εἰς τὸν λαμπρὸν χῶρον τῆς αἰωνίου ἀναπαύσεως· εἶναι γνωστότατον δυστυχῶς, ὅτι τὰ κάλλιστα τῶν

ἐπὶ τῆς γῆς θερίζει ἐν τῇ ἀκμῇ αὐτῶν ὁ θάνατος.»

Δάκρυα ἔτρεχον ἐκ τῶν ὀφθαλμῶν τῆς ἐρασμίας νεάνιδος, ἀκουούσης ταῦτα, ὅτε δ' ἓν τῶν δακρύων ἔπεσεν ἐπὶ τοῦ ἄνθους πρὸς ὃ ἔκλινε τὴν κεφαλὴν, καὶ ἔλαμψεν ἐν τῷ πετάλῳ αὐτοῦ, ὅπερ ἐπὶ μᾶλλον ἐκάλλυνε, θὰ ἔλεγέ τις ὅτι ὑπῆρχε συγγένεια μεταξὺ τῶν δακρύων ἐκείνων, δρόσου καρδίας νεαρᾶς καὶ ἁγνῆς, καὶ τῶν θελκτικωτέρων πλασμάτων τῆς φύσεως.

«Εἷς ἄγγελος, ἐξηκολούθησεν ὁ νέος μετὰ πάθους, ἓν πλᾶσμα ὡραῖον καὶ οὐράνιον ὡς οἱ ἄγγελοι, ἐκυμαίνετο μεταξὺ ζωῆς καὶ θανάτου. Ὦ! τίς ἠδύνατο νὰ ἐλπίζῃ, ἐν ᾧ ὁ ἀπώτατος ἐκεῖνος κόσμος, ἡ ἀληθὴς πατρίς του, ἠνοίγετο πρὸ αὐτοῦ, τίς ἠδύνατο νὰ ἐλπίζῃ ὅτι θὰ ἐπανήρχετο ἵνα συμμερισθῇ τοὺς πόνους καὶ τὰς ὀδύνας τοῦ ἡμετέρου; Ἡ ἰδέα, Ῥόζα, ὅτι θὰ ἐξηφανίζεσο ὡς σκιὰ κενὴ, ἐγκαταλίπουσα ἀνέλπιδας τοὺς ἐδῶ κάτω πάσχοντας καὶ περιδ'ἔχοντες τὴν πεποίθησιν ὅτι ἡ θέσις σου εἶναι ἐν τῇ φεγγοβόλῳ ἐκείνῃ σφαίρᾳ, πρὸς ἣν τοσαῦτα προνομιοῦχα ὄντα εὐθὺς μετὰ τὴν γέννησίν των, ἢ κατὰ τὴν νεαράν των ἡλικίαν ἀπέπτησαν, διὰ τὴν ὀδύνην τῆς στερήσεως, ἐπιλαθόμενοι τῶν παρηγόρων τούτων ἰδεῶν, νὰ δεώμεθα καθημερινῶς τῷ Θεῷ νὰ διατηρήσῃ τὴν Ῥόζαν εἰς τὴν ζωὴν καὶ τὴν ἀποδώσῃ εἰς τοὺς ἀγαπῶντας αὐτήν... ἦσαν φρικταὶ βάσανοι, ὑπερβάλλουσαι τὰς ἀνθρωπίνους δυνάμεις· καὶ τοιαύτας βασάνους ὑφιστάμην νυχθημερόν· καὶ ταῦτα, κατεχόμενος προσέτι ὑπὸ τοῦ ἀνεκφράστου φόβου καὶ τῆς ἐγωϊστικῆς λύπης μὴ ἀποθάνῃς προτοῦ τοὐλάχιστον νὰ μάθῃς μετὰ πόσης λατρείας σὲ ἠγάπων· ἤρκουν ταῦτα διὰ νὰ πολέσῃ τις τὰς φρένας. Διέφυγες τὸν κίνδυνον, αἱ δυνάμεις σοὶ ἐπανῆλθον βαθμηδὸν καὶ ἀνέκτησας τὴν ὑγίειαν. Σὲ εἶδον μετὰ χαρᾶς ἀνεκλαλήτου μεταβαίνουσαν ἀπὸ τοῦ θανάτου εἰς τὴν ζωήν. Ὦ! μὴ λέγε ὅτι ἐπεθύμεις νὰ μὴ εὑρισκόμην ἐνταῦθα, διότι ἡ δοκιμασία αὕτη μὲ ἐβελτίωσε.

— Τοιοῦτό τι δὲν ἤθελον νὰ εἴπω, ἀπεκρίνατο ἡ Ῥόζα κλαίουσα. Ἐπεθύμουν μόνον νὰ εἶχες ἀναχωρήσει ἤδη διὰ νὰ ἐξακολουθήσῃς ἐργαζόμενος πρὸς ἐπίτευξιν σκοποῦ μεγάλου καὶ εὐγενοῦς . . . . σκοποῦ ἀνταξίου σοῦ.

— Δὲν ὑπάρχει σκοπὸς εὐγενέστερος, σκοπὸς μᾶλλον προσήκων εἰς ψυχὴν μεγάλην καὶ γενναίαν, ἢ ὁ ἀγὼν ὅπως καταστῶ ἄξιος καρδίας ὡς ἡ ἰδική σου, εἶπεν ὁ νέος λαβὼν τὴν χεῖρα αὐτῆς. Ῥόζα, προσφιλὴς Ῥόζα, πολλὰ ἤδη ἔτη, παραπολλὰ σὲ ἀγαπῶ, καὶ ἐργάζομαι πρὸς κτῆσιν ἀγαθῆς φήμης, ἐπὶ μόνῳ τῷ σκοπῷ τοῦ νὰ ἐπιστρέψω μεθ' ὑπερηφανίας πλησίον σου καὶ νά σοι εἴπω, ὅτι ἐπεζήτησα αὐτὴν μόνον ὅπως τὴν συμμερισθῶ μετὰ σοῦ. Ἡ στιγμὴ ἐκείνη δὲν ἔφθασεν ἔτι. Ἀλλὰ καίτοι μὴ πραγματοποιήσας ἔτι τὰ φιλόδοξα τῆς νεότητός μου ὀνειροπολήματα, ἔρχομαι ὅπως σοὶ προσφέρω καρδίαν ἀνήκουσαν εἰς σὲ πρὸ πολλοῦ, καὶ ἐναποθέσω τὴν τύχην μου εἰς τὰς χεῖράς σου.

— Ἡ διαγωγή σου ὑπῆρξε πάντοτε εὐγενὴς καὶ γενναία, εἶπεν ἡ Ῥόζα καταστέλλουσα τὴν σφοδρὰν αὐτῆς συγκίνησιν. Ἐὰν ἔχῃς τὴν πεποίθησιν, ὅτι οὔτε ἀναίσθητος, οὔτε ἀχάριστος εἶμαι, ἄκουσε τὴν ἀπάντησίν μου.

— Θὰ ἦναι ὅτι πρέπει νὰ προσπαθήσω νὰ καταστῶ ἄξιος σοῦ. Δὲν ἔχει οὕτω, προσφιλὴς Ῥόζα;

— Πρέπει νὰ προσπαθήσῃς νὰ με λησμονήσῃς, ἀπεκρίνατο ἡ Ῥόζα· νὰ με λησμονήσῃς οὐχὶ ὡς φίλην τῆς παιδικῆς σου ἡλικίας, Ἐρρῖκε, τοῦτο θὰ μοι ἦτο πολὺ βαρύ· ἀλλ' ὡς ἀντικείμενον τοῦ ἔρωτός σου. Ὁ κόσμος ἔχει πολλὰς καρδίας ἀνταξίας σοῦ. Μετάβαλε μόνον τὴν φύσιν τοῦ αἰσθήματός σου, καὶ ἔσομαι στενωτάτη, εἰλικρινεστάτη, πιστοτάτη φίλη σου.»

Ἐπηκολούθησαν στιγμαί τινες σιγῆς, καθ' ἃς ἡ Ῥόζα κρύψασα διὰ τῆς χειρὸς τὸ πρόσωπον, ἀφῆκε νὰ ῥεύσωσιν ἐλευθέρως τὰ δάκρυά της. Ὁ Ἐρρῖκος ἐξηκολούθει κρατῶν τὴν ἑτέραν χεῖρα.

«Καὶ ποῖοι λόγοι, Ῥόζα, ἠρώτησεν οὗτος ἐπὶ τέλους ταπεινῇ τῇ φωνῇ, ποῖοι λόγοι σὲ παρεκίνησαν νὰ λάβῃς τοιαύτην ἀπόφασιν; μοὶ ἐπιτρέπεται νὰ σ' ἐρωτήσω;

— Ἔχεις δικαίωμα νὰ τοὺς γνωρίσῃς, ἀπεκρίνατο ἡ Ῥόζα, οὐδὲν ἔχεις νὰ εἴπῃς δυνάμενον νὰ κλονίσῃ τὴν ἀπόφασίν μου. Εἶναι καθῆκον ὅπερ πρέπει νὰ ἐκπληρώσω, καθῆκον ὀφειλόμενον εἰς ἄλλους καὶ εἰς ἐμὲ αὐτήν.

— Εἰς σὲ αὐτήν;

— Ναὶ, Ἐρρῖκε. Καθῆκον ἔχω πρὸς ἐμαυτὴν, ἐγὼ κόρη πτωχὴ, ἄνευ περιουσίας καὶ φίλων, μὲ ὄνομα κηλιδωμένον, νὰ μὴ παράσχω λαβὴν εἰς τὸν κόσμον ἵνα πιστεύσῃ ὅτι ἐξεμεταλλεύθην τὴν πρώτην σου ὁρμὴν, ὅπως διὰ τοῦ γάμου μου παρακωλύσω τὴν πραγματοποίησιν τῶν ὑψηλῶν σου σχεδίων καὶ ἐλπίδων. Καθῆκον ἔχω πρὸς σὲ καὶ τοὺς συγγενεῖς σου νὰ σ' ἐμποδίσω, ἵνα μὴ ἐν τῇ ὁρμῇ τῆς μεγαλοψυχίας σου παρεμβάλῃς προσκόμματα εἰς τὴν ἐν τῇ κοινωνίᾳ ἐπιτυχίαν σου.

— Ἐὰν τὰ αἰσθήματά σου συμφωνοῦσι μὲ τὸ παρὰ σοῦ λεγόμενον καθῆκον... ἤρχισε νὰ λέγῃ ὁ Ἐρρῖκος.

— Δὲν συμφωνοῦσιν, ἀπεκρίνατο ἡ Ῥόζα ἐρυθριῶσα.

— Τότε συμμερίζεσαι τὸν ἔρωτά μου; ἠρώτησεν ὁ Ἐρρῖκος. Εἰπέ μοι αὐτὸ μόνον, Ῥόζα· ἕνα μόνον λόγον, δυνάμενον νὰ μετριάσῃ τὴν πικρίαν τῆς τελευταίας διαψεύσεως τῶν ἐλπίδων μου.

— Ἐὰν ἠδυνάμην νὰ το κάμω χωρὶς νὰ πα-

ραβλάψω ἐκεῖνον, ὃνἠγάπων, ἀπεκρίνατο ἡ Ῥόζα, θά...

— Θὰ ἐδέχεσο τὴν ὁμολογίαν τοῦ αἰσθήματός μου μὲ διάφορον τρόπον, ὑπολαβὼν εἶπε μετὰ ζωηρότητος ὁ Ἐρρῖκος, μή μοι ἀποκρύπτῃς τοὐλάχιστον αὐτό, Ῥόζα.

— Ἴσως, εἶπεν ἡ Ῥόζα. Ἀλλὰ διατί, προσέθηκεν ἀποσύρασα τὴν χεῖρα αὐτῆς, διατί νὰ παρατείνωμεν τὴν δυσάρεστον ταύτην συνδιάλεξιν; δυσάρεστον εἰς ἐμὲ πρὸ πάντων, καίτοι καὶ μόνον ἀναμιμνησκομένη ταύτην θὰ θεωρῶ ἐμαυτὴν εὐδαίμονα. Διότι εὐδαιμονίαν λογίζω, τὸ νὰ γινώσκω ὁποίας τιμῆς ἀξίαν μ' ἔκρινες, πᾶς δὲ νέος θρίαμβός σου ἐν τῷ βίῳ, θὰ κρατύνῃ τὴν σταθερότητά μου καὶ τὸ θάρρος μου. Χαῖρε, Ἐρρῖκε. Διότι οὐδέποτε πλέον θὰ συναντηθῶμεν, ὡς συνηντήθημεν νῦν· διατελέσωμεν ἐν τῷ μέλλοντι ἐπὶ μακρὸν καὶ εὐτυχῶς συνηνωμένοι διὰ δεσμῶν ἄλλων ἢ τῶν ὑποτιθεμένων διὰ τῆς παρούσης συνδιαλέξεως· εἴθε δὲ αἱ θερμαὶ δεήσεις καρδίας εὐθείας καὶ ἀγαπώσης νὰ ἐπισύρωσιν ἐπὶ σοῦ τὴν εὐλογίαν τοῦ οὐρανοῦ!

— Μίαν λέξιν ἔτι, Ῥόζα, εἶπεν ὁ Ἐρρῖκος. Εἰπέ μοι σὺ αὐτὴ καθαρότερον τοὺς λόγους οἵτινες σὲ παρακινοῦσιν. Ἐπεθύμουν νὰ τους ἀκούσω ἐκ τοῦ στόματός σου.

— Τὸ μέλλον σου εἶναι εὐρὺ καὶ εὔδαιμον, ἀπεκρίνατο ἡ Ῥόζα μετὰ σταθερότητος. Διὰ τῶν ἐξόχων πλεονεκτημάτων σου καὶ τῇ βοηθείᾳ κραταιῶν προστατῶν δύνασαι νὰ ἐπιδιώξῃς καὶ τὰς ὑψίστας τῶν τιμῶν, εἰς ἃς δύναταί τις νὰ νέλθῃ ἐν τῷ δημοσίῳ βίῳ. Ἀλλ' οἱ προστάται ἐκεῖνοι εἰσὶν ὑπερόπται, ἐγὼ δὲ οὐδόλως στέργω νὰ πλησιάσω ἀνθρώπους, οἵτινες θὰ περιεφρόνουν τὴν μητέρα, ἥτις μὲ ἐγέννησεν, οὐδὲ ἐπιθυμῶ ποσῶς νὰ γίνω ἀφορμὴ κακολογιῶν κατὰ τοῦ υἱοῦ ἐκείνης, ἥτις ἐπέχει παρ' ἐμοὶ θέσιν μητρός. Ἐνὶ λόγῳ, προσέθηκεν ἡ νεᾶνις ἀποστρέψασα τὴν κεφαλήν, διότι ᾐσθάνετο ὅτι ἔχανε τὸ θάρρος της, τὸ ὄνομά μου φέρει μίαν τῶν κηλίδων ἐκείνων, τὰς ὁποίας ὁ κόσμος ἐπιρρίπτει ἐπὶ ἀθώων κεφαλῶν· δὲν θέλω δὲ νὰ ἐπιρριφθῇ καὶ ἐπὶ ἄλλου· μόνη ἐγὼ πρέπει νὰ φέρω τὴν μομφὴν ταύτην.

— Ἀκόμη μίαν λέξιν, Ῥόζα, προφιλὴς Ῥόζα! μίαν μόνην λέξιν, εἶπεν ὁ Ἐρρῖκος πεσὼν πρὸ τῶν ποδῶν αὐτῆς. Ἐὰν δὲν εὑρισκόμην εἰς θέσιν, ἣν ὁ κόσμος ἀποκαλεῖ εὐτυχῆ, ἐὰν ἐπεφυλάσσετό μοι βίος ἤρεμος καὶ σκοτεινός, ἐὰν ἤμην πένης καὶ ἀσθενής, ἐστερημένος φίλων, θὰ μ' ἀπεμάκρυνες ἀπὸ σοῦ; Μήπως ἡ προσδοκία πλούτου καὶ τιμῶν, ἡ πραγματοποιηθησομένη ἴσως ὑπὲρ ἐμοῦ, σοὶ διεγείρει τοὺς τοιούτους ἐλέγχους περὶ τῆς γεννήσεώς σου;

— Μὴ μ' ἐξαναγκάζῃς νὰποκριθῶ εἰς τὴν ἐρώτησιν ταύτην, ὑπολαβοῦσα εἶπεν ἡ Ῥόζα. Τὸ ζήτημα δὲν εἶναι τοῦτο καὶ δὲν εἶναι καλὸν νὰ ἐπιμένετε περὶ αὐτοῦ.

— Ἐὰν ἡ ἀπάντησίς σου εἶναι τοιαύτη, ὁποίαν τολμῶ νὰ ἐλπίζω, εἶπεν ὁ Ἐρρῖκος, θὰ ἐπιχύσῃ ἀκτῖνα φωτὸς ἐπὶ τοῦ βίου μου. Τοσούτῳ ἀσήμαντον πρᾶγμα θεωρεῖς λοιπόν, τὸ νὰ καταστήσῃς δι' ὀλίγων μόνων λέξεων εὐτυχῆ τὸν ὑπὲρ πᾶν ἄλλο ἀγαπῶντά σε; Ὦ Ῥόζα! ἐν ὀνόματι τῆς φλογερᾶς καὶ διαρκοῦς ἀγάπης μου, ἐν ὀνόματι τῶν ὅσων διὰ σὲ ὑπέφερον καὶ τῶν ὅσων μὲ καταδικάζεις νὰ ὑποφέρω εἰς τὸ ἑξῆς, σὲ ἐξορκίζω, ἀποκρίθητι μόνον εἰς τὴν ἐρώτησιν ταύτην.

— Ἔστω! εἶπεν ἡ Ῥόζα· ἐὰν ἡ τύχη σου ἦτο διάφορος, καὶ ἂν μάλιστα εἶσθε καὶ ὀλίγον,—ἀλλ' ὄχι τόσον πολύ,—ἀνώτερός μου, ἐὰν ἐκολακευόμην νὰ πιστεύω ὅτι θὰ σοι ἐχρησίμευον βοηθὸς καὶ στήριγμα ἐν ταῖς δυσχερείαις βίου ἠρέμου καὶ μονήρους, ἀλλ' οὐχὶ ἐν ταῖς πομπαῖς καὶ τοῖς μεγαλείοις τοῦ κόσμου, δὲν θὰ κατεδίκαζον ἐμαυτὴν εἰς τοιαύτην δοκιμασίαν. Εἶμαι καὶ νῦν εὐτυχής, πολὺ εὐτυχής· ἀλλὰ τότε, σοὶ ὁμολογῶ, Ἐρρῖκε, θὰ ἤμην ἔτι εὐτυχεστέρα.»

Ποιοῦσα τὴν ὁμολογίαν ταύτην ἡ Ῥόζα ἀνεμνήσθη ἐλπίδων διαψευσθεισῶν, καὶ ἔχυσεν ἄφθονα δάκρυα, ἀνακουφίσαντα αὐτήν.

«Ἀδυνατῶ νὰ κατανικήσω τὴν ἀδυναμίαν ταύτην, καὶ τοῦτο μ' ἐνισχύῃ ἔτι μᾶλλον εἰς τὴν ἀπόφασίν μου, εἶπεν ἡ Ῥόζα, τείνασα αὐτῷ τὴν χεῖρα. Νῦν πρέπει ἀφεύκτως νὰ χωρισθῶμεν.

— Μίαν ὑπόσχεσιν σοὶ ζητῶ, εἶπεν ὁ Ἐρρῖκος. Μίαν φοράν, μίαν μόνην ἔτι φοράν, ἐντὸς ἑνὸς ἔτους ἢ ἴσως πολλῷ ἐνωρίτερον, ἀνάγκη νὰ συνομιλήσωμεν περὶ τοῦ αὐτοῦ θέματος· διὰ τελευταίαν φοράν.

— Νὰ μὴ ἐπιμένῃς ὅπως μὲ μεταπείσῃς, ἀπεκρίνατο ἡ Ῥόζα μελαγχολικῶς μειδιάσασα· μάταιος ὁ κόπος.

— Ὄχι, εἶπεν ὁ Ἐρρῖκος, ἂς μοὶ ἐπαναλάβῃς τὰ αὐτά, θὰ τὰ ἐπαναλάβῃς ὁριστικῶς καὶ ἀμετακλήτως. Θὰ καταθέσω εἰς τοὺς πόδας σου τὴν θέσιν μου καὶ τὴν περιουσίαν, ἂν δ' ἐμμένῃς εἰς τὴν ἀπόφασίν σου οὐδὲ διὰ λόγων οὐδὲ δι' ἔργων θὰποπειραθῶ νὰ σε μεταπείσω.

— Ἔστω, ἀπήντησεν ἡ Ῥόζα· θὰ ἦναι τοῦτο μία ἔτι ὀδυνηρὰ δοκιμασία καὶ ἀπὸ τοῦδε θὰ προπαρασκευασθῶ ὅπως ὑπομείνω αὐτήν.»

Ἔτεινεν αὐτῷ καὶ αὖθις τὴν χεῖρα. Ἀλλ' ὁ νέος ἔθλιψεν αὐτὴν εἰς τὰς ἀγκάλας του, τὴν ᾐσπάσθη εἰς τὸ μέτωπον καὶ ἐξῆλθε μετὰ σπουδῆς.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΛΕ'

Πολὺ σύντομον κεφάλαιον, ὅπερ ἂν καὶ θὰ φανῇ ἴσως ἐλάχιστον ἐνέχον ἐνδιαφέρον, ἀνάγκη ὅμως νὰναγνωσθῇ, ὡς συμπληροῦν τὸ προηγούμενον καὶ ἐπεξηγοῦν ἕτερον ἐκ τῶν ἑπομένων.

«Ὥστε λοιπὸν ἀπεφασίσατε νὰ με συνοδεύσητε σήμερον εἰς τὸ ταξείδιόν μου; εἶπεν ὁ ἰατρὸς, ὅτε ὁ Ἐρρῖκος Μαιυλὰη εἰσῆλθεν εἰς τὸ ἑστιατόριον· ἀλλ' ὅμως δὲν διατηρεῖτε τὴν αὐτὴν γνώμην ἐπὶ μίαν κατὰ συνέχειαν ὥραν.

— Ἐλπίζω ὅτι ἐντὸς ὀλίγου θαλλάξητε περὶ ἐμοῦ ἰδέαν, ἀπεκρίνατο ὁ Ἐρρῖκος, ἐρυθριάσας ἄνευ λόγου τινός.

— Εὔχομαι νὰ συμβῇ τὸ τοιοῦτον, εἶπεν ὁ ἰατρὸς, ὁμολογῶ ὅμως ὅτι μοὶ φαίνεται δύσκολον. Χθὲς ἀκόμη τὸ πρωὶ εἴχετε τὸ σχέδιον νὰ μείνετε ἐδῶ, καὶ νὰ συνοδεύσητε ὡς καλὸς υἱὸς τὴν μητέρα σας εἰς τὰ θαλάσσια λουτρά. Τὸ μεσημέρι μοῦ ἀναγγέλλετε, ὅτι θά μοι κάμητε τὴν τιμὴν νά με συνοδεύσητε μέχρι Τσέρτσου, μεταβαίνοντες εἰς Λονδῖνον, καὶ τὴν ἑσπέραν μὲ βιάζετε μυστηριωδῶς νὰναχωρήσω προτοῦ ἐξυπνήσωσιν αἱ κυρίαι· ἐκ τούτου προκύπτει ὅτι ὁ μικρὸς Ὄλιβερ μένει ἐκεῖ, καρφωμένος πλησίον τοῦ προγεύματός του, ἀντὶ νὰ τρέχῃ εἰς τὰ λειβάδια, ἀναζητῶν ἄνθη καὶ βοτάνας. Αὐτὰ δὲν εἶναι καλὰ πράγματα, ἢ ὄχι, Ὄλιβερ;

— Πολὺ θὰ ἐλυπούμην, σὲρ, ἂν δὲν εὑρισκόμην κατὰ τὴν ὥραν τῆς ἀναχωρήσεως ὑμῶν καὶ τοῦ κυρίου Μαιυλάη.

— Εἶσαι ἀξιόλογον παιδί, εἶπεν ὁ ἰατρός· νὰ ἔλθῃς νὰ μ' εὕρῃς κατὰ τὴν ἐπιστροφήν σας. Ἂς ὁμιλήσωμεν σπουδαίως, Ἐρρῖκε. Μήπως ἕνεκα συνεννοήσεώς τινος μὲ ταῖς μεγάλαις περρούκαις ἀπεφασίσατε τόσον αἰφνιδίως νὰναχωρήσητε;

— Αἱ μεγάλαι περρούκαι, ὑπολαβὼν εἶπεν ὁ Ἐρρῖκος, καὶ θὰ συμπεριλαμβάνετε βεβαίως εἰς τὴν κατηγορίαν ταύτην καὶ τὸν θεῖόν μου, τὸν σπουδαιότερον πάντων, εἰς οὐδεμίαν συνεννόησιν ἦλθον μετ' ἐμοῦ ἀφ' ὅτου εὑρίσκομαι ἐνταῦθα, μηδὲ συμβάν τι ἀπρόοπτον φαίνεται πιθανὸν ὅτι θὰ καθιστᾷ ἀναγκαίαν τὴν ταχεῖάν μου ἐπάνοδον.

— Εἴσθε ὀλίγον κατεργάρης, εἶπεν ὁ ἰατρὸς, ἀλλ' αὐτὸ δὲν ἐμποδίζει τὸ νὰ ἐπιθυμῶσιν αὐτοὶ νὰ σας εἰσαγάγωσιν εἰς τὸ Κοινοβούλιον κατὰ τὰς πρὸ τῶν Χριστουγέννων ἐκλογάς· ἡ δὲ ἀστασία τῶν διαθέσεων καὶ τὸ εὐμετάβλητον τοῦ χαρακτῆρος, ἅτινα σᾶς διακρίνουσιν, εἰσὶ προσόντα ἀνεκτίμητα διὰ τὸν δημόσιον βίον.»

Ὁ Ἐρρῖκος Μαιυλὰη ἠδύνατο νὰ προσθέσῃ εἰς τὸν ἀνωτέρω βραχὺν διάλογον μερικὰς παρατηρήσεις, αἵτινες ὅμως οὐδόλως θὰ μετέβαλον τὰς σκέψεις τοῦ ἰατροῦ. Ἠρκέσθη λοιπὸν νὰ εἴπῃ μόνον «θὰ ἴδωμεν» καὶ δὲν ἐνέμεινε πλειότερον ἐπὶ τοῦ θέματος τούτου. Μετ' ὀλίγον ἡ ταχυδρομικὴ ἅμαξα ἔστη πρὸ τῆς θύρας, ὁ Τζάιλς ἦλθε νὰ ἑτοιμάσῃ τὰς ἀποσκευάς, ὁ δὲ ἰατρὸς ἐξῆλθε μετὰ σπουδῆς ὅπως ἐπιβλέψῃ εἰς τὴν ἑτοιμασίαν τῶν τοῦ ταξειδίου.

«Ὄλιβερ, εἶπεν ὁ Ἐρρῖκος Μαιυλὰη ταπεινῇ τῇ φωνῇ, ἔχω κάτι νά σοι εἴπω.»

Ὁ Ὄλιβερ ἐπλησίασεν εἰς τὸ βάθος τοῦ παραθύρου, ὁπόθεν ἔνευσεν αὐτῷ ὁ κύριος Μαιυλὰη, καὶ μεγάλως ἐξεπλάγη ἰδὼν αὐτὸν κατηφῆ καὶ ἀνήσυχον.

«Εἶσαι μοὶ φαίνεται τώρα εἰς κατάστασιν νὰ γράφῃς καλά, εἶπεν ὁ Ἐρρῖκος λαβὼν τὸν βραχίονα αὐτοῦ.

— Ἐλπίζω, σὲρ, ἀπεκρίθη ὁ Ὄλιβερ

— Θὰ ἐργήσω νὰ ἐπανέλθω καὶ ἐπεθύμουν νὰ μοὶ γράφῃς ἅπαξ κατὰ δεκαπενθημερίαν, τὴν δευτέραν, εἰς Λονδῖνον. Τὸ κάμνεις; εἶπεν ὁ κύριος Μαιυλάη.

— Μετὰ χαρᾶς, σὲρ, θά το κάμω! ἀνεφώνησεν ὁ Ὄλιβερ, καταγοητευθεὶς ἐκ τῆς προτάσεως.

— Ἐπεθύμουν νὰ μανθάνω τί κάμνει ἡ μήτηρ μου καὶ ἡ μὶς Μαιυλάη, εἶπεν ὁ νέος, καὶ ἠμπορεῖς νὰ γεμίζῃς τὰ γράμματά σου μὲ λεπτομερείας περὶ τῶν περιπάτων τοὺς ὁποίους κάμνετε, περὶ τῶν ὁμιλιῶν σας, καὶ νὰ μοὶ γράφῃς ἂν ἡ.... ἂν αἱ κυρίαι εὑρίσκωνται καλὰ εἰς τὴν ὑγίειάν των καὶ φαίνονται εὐχαριστημέναι. Μὲ ἐννοεῖς;

— Κάλλιστα, σὲρ, ἀπεκρίθη ὁ Ὄλιβερ.

— Ἐπεθύμουν προσέτι νὰ μὴ κάμῃς εἰς αὐτὰς λόγον περὶ τούτου, εἶπεν ὁ Ἐρρῖκος τονίζων τὰς λέξεις· διότι πιθανὸν ἡ μήτηρ μου τότε θὰ λαμβάνῃ τὸν κόπον νά μοι γράφῃ συχνότερα, ὅπερ θὰ την κουράζῃ πολύ· ἂς μένῃ λοιπὸν τοῦτο μυστικὸν μεταξὺ σοῦ καὶ ἐμοῦ, καὶ ἐνθυμοῦ νὰ με πληροφορῇς περὶ πάντων.»

Ὁ Ὄλιβερ, ὑπερήφανος διὰ τὴν σπουδαιότητα τῆς ἀνατεθείσης αὐτῷ ἐργασίας, ὑπεσχέθη ὅτι θὰ ᾖ ἐχέμυθος καὶ ὅτι θὰ διαβιβάζῃ τακτικώτατα καὶ ἀνελλιπῶς πᾶσαν πληροφορίαν. Ὁ δὲ κύριος Μαιυλάη τὸν ἀπεχαιρέτισε, διαβεβαιῶν αὐτὸν ὅτι θά τον ἔχῃ ὑπὸ τὴν προστασίαν του.

Ὁ ἰατρὸς εὑρίσκετο ἤδη ἐν τῇ ἁμάξῃ, ὁ δὲ Τζάιλς, ὅστις ἔμελλε νὰ μείνῃ ἐν τῇ ἐξοχῇ, εἶχε τὴν χεῖρα ἐν τῇ θυρίδι τῆς ἁμάξης, ἵνα κρατῇ αὐτὴν ἀνοικτήν· αἱ θεράπαιναι ἐθεώρουν ἐκ τοῦ κήπου. Ὁ Ἐρρῖκος ἔρριψεν ἀκαριαῖον βλέμμα εἰς τὸ παράθυρον, ὅπερ ἐνδιέφερεν αὐτὸν, καὶ ἐπήδησεν εἰς τὴν ἅμαξαν.

«Ἐμπρός! εἶπεν· ἁμαξᾶ, εἰς τὰ τέσσερα! Ὅσω γρήγορα ἠμπορεῖς! Ἂς σκάσουν τἄλογα!

— Ἔ, ἔ! ἀνεκραύγασεν ὁ ἰατρὸς, καὶ καταβιβάσας ἐν τάχει τὴν ἔμπροσθεν ὕελον, ἐφώναξεν εἰς τὸν ἡνίοχον: Ἐγὼ δὲν ἔχω διόλου ὄρεξιν νὰ τρέξω εἰς τὰ τέσσαρα, οὔτε νὰ σκάσω τὰ ἄλογα· ἀκούεις; δέν μου ἀρέτει αὐτό.»

Ἡ ἅμαξα ἀπῆλθε μετὰ ταχύτητος καὶ ἐντὸς μικροῦ ἀπεκρύβη ἐντὸς νεφῶν κονιορτοῦ· ὁτὲ μὲν δὲν ἔβλεπον οἱ ἐκ τῆς οἰκίας αὐτὴν παντάπασιν, ὁτὲ δ' ἀνεφαίνετο πάλιν, κατὰ τὰς ἀνωμαλίας τοῦ ἐδάφους. Τέλος καὶ ἡ ἅμαξα καὶ τὰ νέφη τοῦ κονιορτοῦ ἐξηφανίσθησαν.

Ἀλλ' ὑπῆρχέ τις, ὅστις ἐθεώρει ἔτι καὶ εἴχ

τοὺς ὀφθαλμοὺς προσηλωμένους πρὸς τὸ μέρος τῆς διευθύνσεως τῆς ἁμάξης. Ὄπισθεν τοῦ λευκοῦ παραπετάσματος τοῦ ἀποκρύψαντος αὐτὴν ἀπὸ τῶν ὀφθαλμῶν τοῦ Ἐρρίκου, ὁπότε οὗτος ἤγειρε τοὺς ὀφθαλμοὺς πρὸς τὸ παράθυρον, ἐκάθητο ἡ Ῥόζα ἀκίνητος.

«Φαίνεται εὐτυχής, εἶπεν ἐπὶ τέλους· ἐφοβήθην πρὸς στιγμὴν μὴ τῷ συμβῇ τὸ ἐναντίον, ἀλλ' ἠπατήθην. Καὶ χαίρω διὰ τοῦτο πολύ, παραπολύ.»

Καὶ ἡ χαρὰ ἐπιφέρει δάκρυα, καθὼς καὶ ἡ λύπη· ἀλλ' ἐκεῖνα, τὰ ὁποῖα ἔχυσεν ἡ Ῥόζα, καθημένη σύννους καὶ τοὺς ὀφθαλμοὺς προσηλωμένους ἔχουσα πρὸς τὴν αὐτὴν διεύθυνσιν πάντοτε, ἐφαίνοντο μᾶλλον λύπης ἢ χαρᾶς δάκρυα.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Λς'

Ἐν ᾧ ὁ ἀναγνώστης, ἂν θελήσῃ νὰ ἀνατρέξῃ εἰς τὸ ΚΓ' κεφάλαιον, εὑρήσει ἀντίθεσιν οὐχὶ σπανίαν ἐν τῇ ἱστορίᾳ τοῦ συζυγικοῦ βίου.

Ὁ κύριος Μπάμμπλ ἐκάθητο ἐν τῷ δωματίῳ του ἐν τῷ πτωχοκομείῳ βλέπων ἀτενῶς ὅτε μὲν τὴν ἑστίαν, ἐν ᾗ θέρους ὄντος δὲν ἔκαιε πῦρ, ὅτε δὲ χαρτίνην μυιοπαγίδα ἐκ τῆς στέγης ἐξηρτημένην, καὶ περὶ ἣν ἀμέριμνοι καὶ μηδόλως ὑποπτεύουσαι ὅτι σπεύδουσιν εἰς τὸν ἴδιον ὄλεθρον περιίπταντο ἀθρόα σμήνη μυιῶν. Βλέπων τὰ ἔντομα ὁ κύριος Μπάμμπλ ἀνεστέναξε καὶ κατήφεια ἐπεχύθη ἐπὶ τοῦ προσώπου του· ἦτο βεβυθισμένος εἰς συλλογισμοὺς καὶ πιθανῶς ἡ θέα τῶν εἰς τὴν παγίδα συλλαμβανομένων μυιῶν ἀνεμίμνησκεν αὐτῷ θλιβεράν τινα περίστασιν τοῦ βίου του.

Ἐκτὸς ὅμως τῆς κατηφείας τοῦ κυρίου Μπάμμπλ, καὶ ἄλλα πολλὰ σημεῖα ἐλύπουν πάντα παρατηροῦντα αὐτὸν, δεικνύοντα ὅτι μεγάλην ὑπέστη μεταβολήν. Ποῦ τὸ κροσσωτὸν ἔνδυμα καὶ ὁ τρίκωχος πῖλος; Καὶ ἔφερε μὲν κοντὰς ἀναξυρίδας καὶ μελαίνας μαλλίνους περικνημίδας, καὶ ὁ ἐπενδύτης του εἶχε πλατέα κράσπεδα· ἀλλ' ὁποία διαφορὰ μεταξὺ τούτων καὶ τῆς παλαιᾶς στολῆς τοῦ ἐνοριακοῦ κλητῆρος! Τὸν μεγαλοπρεπῆ τρίκωχον ἀντικατέστησε κοινὸς, στρογγύλος πῖλος. Ὁ κύριος Μπάμμπλ δὲν ἦτο πλέον κλητήρ.

Ὑπάρχουσι κοινωνικαί τινες θέσεις, εἰς ἃς, ἐκτὸς τῶν ὑλικῶν πλεονεκτημάτων, πρόσθετον παρέχει σπουδαιότητα καὶ ἡ κατάλληλος στολή. Οἱ στρατάρχαι ἔχουσιν ἰδίαν στολὴν, οἱ ἐπίσκοποι τὸ ἐγκόλπιόν των, οἱ δικασταὶ τὴν φενάκην των καὶ οἱ ἐνοριακοὶ κλητῆρες τὸν τρίκωχον πῖλον. Ἀπεκδυόμενος ὁ στρατάρχης τῆς στολῆς αὐτοῦ καὶ ὁ ἐνοριακὸς κλητὴρ τοῦ τρικώχου πίλου καὶ τοῦ εὐπαρόφου ἐπενδύτου, ἀπομένουσιν ἄνθρωποι κοινοὶ ὡς τοὺς λοιποὺς ἀνθρώπους. Τὸ ἀξίωμα, ἔστι δ' ὅτε καὶ ἡ ἁγιότης, ἐξήρτηνται ἐκ τοῦ ἐνδύματος, πλέον ἢ ὅσον πολλοὶ ὑποθέτουσι, καὶ ἀφαιρεθέντος τοῦ ἐνδύματος ἐκλείπουσι καὶ ταῦτα.

Ὁ κύριος Μπάμμπλ εἶχε συζευχθῆ μετὰ τῆς κυρίας Κόρνυ, καὶ εἶχε διορισθῆ ἐπιστάτης τοῦ πτωχοκομείου· τὰ καθήκοντα ἐνοριακοῦ κλητῆρος ἀνετέθησαν εἰς ἕτερον, κληρονομήσαντα καὶ τρίκωχον πῖλον καὶ στολὴν καὶ ῥάβδον, τὰ τρία ταῦτα ἐμβλήματα τοῦ ἀξιώματος.

«Αὔριον σφαλοῦν δύο μῆνες ἀπὸ τότε! ἀνεφώνησε στένων ὁ κύριος Μπάμμπλ. Μοῦ φαίνεται ὡς νὰ ἐπέρασεν ἕνας αἰῶνας!»

Καὶ ἠδύνατό τις μὲν νὰ ἐκλάβῃ τοὺς λόγους τοῦ κυρίου Μπάμμπλ ὡς σημαίνοντας ὅτι κατὰ τὸ βραχὺ ἐκεῖνο δίμηνον χρονικὸν διάστημα διῆλθεν ὁλόκληρον αἰῶνα εὐδαιμονίας, ἀλλ' ὁ στεναγμὸς. . . . ὁ στεναγμὸς ἐκεῖνος πολλὰ ἐσήμαινε.

«Ἐπωλήθηκα, ἐξηκολούθησεν ὁ κύριος Μπάμμπλ, ἐπωλήθηκα διὰ μισὴν ντουζίνα ἀσημοκούταλα, δι' ὀλίγα πρόστυχα ἔπιπλα καὶ διὰ εἴκοσι λίρες γερλίνες μετρητά. Πολὺ 'φθηνά, ἀλήθεια κι' ἀπ' ἀλήθεια, παραπολὺ 'φθηνά!

— 'Φθηνά! ἠκούσθη ὀξεῖά τις φωνὴ, κωδωνίσασα εἰς τὸ ὠτίον τοῦ κυρίου Μπάμμπλ· ἦτο περισσότερον ἀφ' ὅ τι ἤξιζες, πολὺ ἀκριβὰ σὲ ἠγόρασα μάλιστα, μοῦ φαίνεται.»

Στρέψας τὴν κεφαλὴν ὁ κύριος Μπάμμπλ εἶδε τὴν μορφὴν τῆς προσφιλοῦς αὐτοῦ συζύγου, ἥτις πρὸ μικροῦ εἰσελθοῦσα καὶ μόνον τὰς τελευταίας λέξεις ἀκούσασα, εἶπε κατὰ τύχην τοὺς ἀνωτέρω λόγους, οἵτινες ὅμως λίαν εὐστόχως ἀνήρουν τὸν μονόλογον τοῦ κυρίου Μπάμμπλ.

«Κυρία Μπάμμπλ! εἶπεν ὁ κύριος Μπάμμπλ διὰ φωνῆς αἰσθηματικῆς ἅμα καὶ αὐστηρᾶς.

— Ἔ, τί ἀγαπᾷς! ἀπήντησεν ἡ κυρία.

— Λάβε τὴν καλωσύνην νὰ με κυττάξῃς κατὰ πρόσωπον, εἶπεν ὁ κύριος Μπάμμπλ, βλέπων αὐτὴν ἀπὸ κεφαλῆς μέχρι ποδῶν.—Ἐὰν ὑποστῇ τὸ βλέμμα αὐτὸ, ἐκέρθη ὁ κύριος Μπάμμπλ, ἠμπορεῖ νὰ ὑποστῇ τὰ πάντα· αὐτὸ τὸ βλέμμα ἐπενήργει πάντοτε εἰς τοὺς πτωχοὺς καὶ ἂν δὲν κάμῃ ἐνέργειαν τώρα εἰς αὐτὴν, 'πάγει πλέον εἰς τὸν διάβολον ἡ ἐξουσία μου!»

Ἴσως οἱ πτωχοὶ κατετρόμαζον καὶ διὰ συνήθων βλεμμάτων, διότι ἕνεκα τῆς ἀνεπαρκοῦς τροφῆς των δὲν εἶχον ἱκανὰς δυνάμεις ἵνα φανῶσι γενναῖοι· ἢ ἴσως τὴν πρώην κυρίαν Κόρνυ οὐδόλως ἐτρόμαζον τὰ ἀέτεια βλέμματα τοῦ κλητῆρος. Ἀκριβῶς δὲν εἰξεύρω τί νὰ ὑποθέσω· τὸ βέβαιον ὅμως εἶναι ὅτι ἡ οἰκονόμος οὐ μόνον δὲν ἐταράχθη ἰδοῦσα τὸν κύριον Μπάμμπλ συνοφρυούμενον, ἀλλὰ τοὐναντίον μάλιστα ἐκύτταξεν αὐτὸν περιφρονητικῶς καὶ ἀνεκάγχασεν ἐγκαρδίως.

Ἀκούσας τοὺς καγχασμοὺς τῆς συζύγου του ὁ κύριος Μπάμμπλ ἔστη ἐμβρόντητος, καὶ κατ' ἀρχὰς δὲν ἤθελε νὰ πιστεύσῃ τὰ ὦτά του. Ἐπανέπεσεν εἰς μελαγχολικοὺς συλλογισμοὺς, ἀφ' ὧν καὶ αὖθις ἀπέσπασεν αὐτὸν ἡ ὀξεῖα φωνὴ τῆς προσφιλοῦς κυρίας του.

«Ἔτσι θὰ μένῃς ἐδῶ νὰ ῥοχαλίζῃς ὁλημέρα; ἠρώτησεν ἡ κυρία Μπάμμπλ.

— Θὰ μένω ἐδῶ, κυρία, ὅσον καιρὸν κρίνω καλὸν, ὑπολαβὼν εἶπεν ὁ κύριος Μπάμμπλ. Δὲν ἐροχάλιζα, ἀλλ' ἂν θέλω καὶ μοῦ ἀρέσῃ, θὰ ῥοχαλίζω, θὰ χασμουριέμαι, θὰ γελῶ, θὰ κλαίω, αὐτὸ εἶναι δικαίωμά μου.

— Δικαίωμά σου! ἀνεκραύγασεν ἡ κυρία Μπάμμπλ μετ' ἀνεκφράστου περιφρονήσεως.

— Μάλιστα, δικαίωμά μου κυρία. Ὁ ἄνδρας ἔχει δικαίωμα νὰ διατάσσῃ.

— Καὶ τότε ποῖον εἶναι, δι' ὄνομα Θεοῦ, τὸ δικαίωμα τῆς γυναικός; ἀνεφώνησεν ἡ χήρα Κόρνυ.

— Νὰ ὑπακούῃ εἰς τὸν ἄνδρα της, κυρία! εἶπεν ὁ κύριος Μπάμμπλ διὰ τῆς βροντώδους φωνῆς του. Ὁ μακαρίτης καὶ δυστυχισμένος ἄνδρας σου ἔπρεπε νὰ σὲ τὸ μάθῃ αὐτό· ἴσως τότε ἠμποροῦσε νὰ ζῇ ἀκόμη· καὶ πολὺ ἐπεθύμουν νὰ ἐζοῦσεν ἀκόμη ὁ καϋμένος!»

Ἡ κυρία Μπάμμπλ κατεῖδε πάραυτα ὅτι ἐπέστη ἡ κρίσιμος στιγμὴ, καὶ ὅτι ἔπρεπεν ἢ νὰ κερδήσῃ τότε διὰ καταλλήλου τρόπου τὴν ἐπὶ τοῦ ἀνδρός της ἐξουσίαν, ἢ νὰ παραιτηθῇ αὐτῆς διὰ παντός. Ὅθεν μόλις ἤκουσε τὸν περὶ τοῦ μακαρίτου συζύγου της ὑπαινιγμὸν, καὶ ἔπεσεν ἐπὶ μιᾶς ἕδρας, ἀναφωνοῦσα ὅτι ὁ κύριος Μπάμμπλ ἦτο σκληρόκαρδος καὶ βάναυσος, καὶ ἔχυσε κρουνοὺς δακρύων.

Ἀλλὰ τὸν κύριον Μπάμμπλ δὲν συνεκίνουν δάκρυα καὶ κλαυθμοί. Ἡ καρδία του ἦτο διὰ τριπλοῦ θώρακος περιβεβλημένη. Ὡς οἱ καστόρειοι ἀδιάβροχοι πῖλοι, οὓς ἡ βροχὴ ἀντὶ νὰ διαφθείρῃ ἐξωραΐζει, καὶ ὁ κύριος Μπάμμπλ ἠδύνατο ἀταράχως νὰ ὑποστῇ χείμαρρον δακρύων, ἅτινα ἀντὶ νὰ κλονήσωσιν ἐνίσχυον τοὐναντίον τὸ θάρρος καὶ τὰ νεῦρα αὐτοῦ· διότι ἐθεώρει ταῦτα ὡς σημεῖον ἀδυναμίας καὶ σιωπηρὰν ἀναγνώρισιν τῆς ἰδίας του ὑπεροχῆς· τοῦτο δὲ ὑπερβαλλόντως ἠῤῥαινεν αὐτόν.

Εἶδε λοιπὸν μετὰ πολλῆς εὐαρεσκείας τὴν προσφιλῆ του σύζυγον καὶ παρώτρυνεν αὐτὴν νὰ ἐξακολουθῇ κλαίουσα, διότι ἐν τῷ πτωχοκομείῳ οἱ κλαυθμοὶ ἐθεωροῦντο συντελεστικώτατοι εἰς τὴν ὑγίειαν.

«Ἀνοίγουν τοὺς πνεύμονας, καθαρίζουν τὸ πρόσωπον, γυμνάζουν τοὺς ὀφθαλμοὺς καὶ γλυκαίνουν μάλιστα καὶ τὸν χαρακτῆρα κάνενὸς, εἶπεν ὁ κύριος Μπάμμπλ. Ὥστε κλαῖε ἐλεύθερα!»

Καὶ συγχρόνως ὁ κύριος Μπάμμπλ ἐξεκρέμασε τὸν πῖλόν του καὶ τὸν ἐφόρεσε στραβὰ προκλητικώτατα, ὡς ἀνὴρ ὑπερήφανος διὰ τὴν κατάλληλον ἐνάσκησιν τῆς ἐξουσίας του· ἔχωσε τὰς χεῖρας εἰς τὰ θυλάκιά του καὶ διηυθύνθη ἀλαζόνως πρὸς τὴν θύραν σειόμενος καὶ λυγιζόμενος.

Ἡ πρώην κυρία Κόρνυ προσέτρεξεν εἰς τὰ δάκρυα, ὡς τὸ προχειρότατον τῶν μέσων· ἀλλ' εἶχεν ἀποφασίσει νὰ προςτρέξῃ καὶ εἰς βίαια μέτρα, ὁ δὲ κύριος Μπάμμπλ ἐπετάχυνε διὰ τῶν λόγων του τὴν ἐκτέλεσιν τῆς ἀποφάσεως.

Τὸ πρῶτον σημεῖον τῆς ἐνάρξεως τῆς ἐκτελέσεως ἦν ὑπόκωφός τις κρότος, ὃν ἀμέσως ἐπηκολούθησεν ἡ πτῶσις τοῦ πίλου τοῦ κυρίου Μπάμμπλ, ἐκσφενδονισθέντος εἰς τὸ ἄλλο ἄκρον τοῦ δωματίου. Ἡ ἐπιτηδεία οἰκονόμος, ἀποκαλύψασα οὕτως αὐτὸν, τὸν ἥρπασε διὰ τῆς μιᾶς χειρὸς ἀπὸ τὸν λαιμὸν, ἐν ᾧ διὰ τῆς ἑτέρας ἐγρονθοκόπει χαλαζηδὸν αὐτὸν, μετὰ θαυμαστῆς δυνάμεως καὶ εὐκινησίας· τὴν γρονθοκοπικὴν δὲ ταύτην διασκέδασίν της ἐποίκιλλεν ἡ κυρία ἀμύσσουσα τὸ πρόσωπον αὐτοῦ καὶ τίλλουσα τὰς τρίχας του. Ὅτε δὲ τέλος ἔκρινε τὴν τιμωρίαν ἐπαρκῶς ἱκανοποιοῦσαν τὴν ὕβριν, ὠθήσασα ἔρριψεν αὐτὸν εἴς τινα ἕδραν, καὶ τὸν προσεκάλεσε νὰ ὁμιλήσῃ καὶ πάλιν ἂν τολμᾷ περὶ τῶν δικαιωμάτων του.

«Σήκω ὀρθός! εἶπεν ἀκολούθως ἐπιτακτικῶς· ξεκουμπίσου 'γρήγορα, ἂν δὲν θέλῃς νὰ σου κάμω χειρότερα!»

Ὁ κύριος Μπάμμπλ ἠγέρθη ἐν ἐλεεινῇ καταστάσει, σκεπτόμενος τί ἄρα νὰ ἐννοῇ ἡ κυρία του, λέγουσα χειρότερα. Ἐσήκωσε τὸν πῖλόν του καὶ διηυθύνθη πρὸς τὴν θύραν.

«Φεύγεις; ἠρώτησεν ἡ κυρία Μπάμμπλ.

— Βέβαια, ἀγάπη μου, βέβαια, ἀπεκρίνατο ὁ κύριος Μπάμμπλ ἐπισπεύσας τὰ βήματά του. Δὲν εἶχα σκοπὸν νὰ. . . 'πηγαίνω, ἀγάπη μου... Εἶσαι πολὺ ζωηρὰ ἀπόψε, καί. . . .»

Κατ' ἐκείνην τὴν στιγμὴν ἡ κυρία Μπάμμπλ προεπορεύθη μετὰ σπουδῆς ὀλίγα βήματα διὰ νὰ διευθετήσῃ τὸν τάπητα, ὅστις ἕνεκα τῆς πάλης ἦτο ἐν ἀταξίᾳ. Παρευθὺς δὲ ὁ κύριος Μπάμμπλ ἐξώρμησε τοῦ δωματίου, προτοῦ νὰ τελειώσῃ τὴν φράσιν του, καταλιπὼν τὴν χήραν Κόρνυ κυρίαν τοῦ πεδίου τῆς μάχης.

Ὁ κύριος Μπάμμπλ διετέλει ὑπὸ τὸ κράτος ἐκπλήξεως καὶ τρόμου. Ἐκ φύσεως εἶχε κλίσιν τινὰ εἰς τὸ νὰ φοβερίζῃ καὶ ἀπειλῇ, καὶ λίαν ἡυχαριστεῖτο βασανίζων ποικιλοτρόπως τοὺς ἀδυνάτους, κατὰ συνέπειαν δὲ—εἶναι ἀνάγκη νὰ το εἴπωμεν;—ἦτο δειλός. Τὴν παρατήρησιν ταύτην ποιοῦμεν οὐχὶ ὡς σκοποῦντες νὰ κατηγορήσωμεν τὸν χαρακτῆρά του· πολλοὶ ἐπίσημοι δημόσιοι λειτουργοὶ, μεγάλης ἀπολαύοντες ὑπολήψεως καὶ θαυμασμοῦ, εἰσὶν ἐπιρρεπεῖς εἰς ἀδυναμίας τοιούτου εἴδους. Ὥστε τοιαύτη παρατήρησις εἶναι μᾶλλον ὑπὲρ αὐτοῦ, σκοπὸν δ' ἔχει νὰ καταδείξῃ εἰς τὸν ἀναγνώστην, ὁπόσον ἄξιος ἦτο νὰ κατέχῃ τὴν θέσιν, ἣν κατεῖχεν.

Ἀλλ' ἡ ταπείνωσις αὐτοῦ δὲν περιωρίσθη εἰς ταῦτα μόνον. Ἀφ' οὗ περιῆλθε τὸ πτωχοκομεῖον, καὶ πρῶτον ἤδη καθ' ὅλον του τὸν βίον ἐσκέφθη ὅτι οἱ περὶ τῶν πτωχῶν νόμοι ἦσαν ὑπερμέτρως αὐστηροί, καὶ ὅτι δίκαιον ἦτο οἱ ἐγκαταλείποντες εἰς βάρος τῆς ἐνορίας τὰς γυναῖκάς των ἄνδρες νὰ μὴ καταδικάζωνται εἰς ποινήν τινα, ἀλλὰ μᾶλλον νὰ ταμείβωνται ὡς μετὰ καρτερίας πολλὰ ὑποστάντες, ὁ κύριος Μπάμμπλ μετέβη εἰς μίαν αἴθουσαν, ἐν ᾗ πτωχαί τινες γυναῖκες ἠσχολοῦντο συνήθως εἰς τὸ νὰ πλύνωσι τὰ πανικὰ τοῦ καταστήματος, καὶ ἐν ᾗ ἠκούοντο ζωηραὶ καὶ θορυβώδεις συνομιλίαι.

«Χμ! ἔκαμεν ὁ κύριος Μπάμμπλ, ἀναλαβὼν τὸ σύνηθες ἐπιβλητικὸν ἦθος· αὐταὶ τοὐλάχιστον αἱ γυναῖκες θὰ ἐξακολουθῶσιν ἀναγνωρίζουσαι τὸ δικαίωμά μου. Ἔ! ἔ! τί εἶναι αὐτὸ τὸ λακριντί, γλωσσοκοπάνας;»

Εἰπὼν ταῦτα ὁ κύριος Μπάμμπλ ἤνοιξε τὴν θύραν καὶ εἰσῆλθεν ὀργίλος καὶ ἀπειλητικός· ἀλλὰ παραχρῆμα μετεβλήθη ἡ ἔκφρασις τῆς φυσιογνωμίας του εἰς συνεσταλμένην καὶ ταπεινήν, ὅτε μετὰ μεγάλης ἐκπλήξεως εἶδε τὴν κυρίαν σύζυγόν του ἐν τῷ μέσῳ τοῦ ὁμίλου.

«Ἀγαπητή μου, εἶπε, δὲν εἴξευρα πῶς εἶσθε ἐδῶ.

— Δὲν εἴξευρες πῶς εἶμαι ἐδῶ; ἐπανέλαβεν ἡ κυρία Μπάμμπλ. Καὶ τί δουλειὰ ἔχεις ἐδῶ;

— Ἐνόμισα ὅτι ὡμίλουν παρὰ πολὺ καὶ δὲν ἔκαμναν τὴν δουλειά τους καθὼς χρειάζεται, ἀγαπητή μου, ἀπεκρίνατο ὁ κύριος Μπάμμπλ, οὗ ἡ σύγχυσις ἐπηυξήθη ὅτε μάλιστα εἶδε δύο γραίας παρὰ τὸν λέβητα τῆς πλύσεως θεωρούσας μετὰ θάμβους τὴν ταπείνωσιν τοῦ ἀλαζόνος ἐπιστάτου.

— Ἐνόμισες πῶς ὡμιλοῦσαν παρὰ πολύ; εἶπεν ἡ κυρία Μπάμμπλ. Καὶ τί σε ἔμελλε δι' αὐτό;

— Ἀλλά, ἀγαπητή μου... εἶπεν ὁ κύριος Μπάμμπλ ταπεινῶς.

— Μήπως εἶναι ἰδική σου δουλειὰ αὐτό; ἠρώτησε καὶ πάλιν ἡ κυρία Μπάμμπλ.

— Εἶναι ἀλήθεια, βέβαια πῶς τοῦ λόγου σου ὁρίζεις ἐδῶ, ἀγαπητή μου, εἶπεν ὁ κύριος Μπάμμπλ. Ἀλλ' ἐθαρροῦσα πῶς ἴσως δὲν ἦσουν μέσα.

— Νά σου εἰπῶ, κύριε Μπάμμπλ, ἀπεκρίνατο ἡ κυρία, δέν σας χρειαζόμεθα ἐδῶ· πολὺ σοῦ ἀρέσει καθὼς φαίνεται νὰ χώνῃς τὴν μύτη σου ἐκεῖ ὁποῦ δὲν εἶναι ἡ δουλειά σου· ὅλοι ἐδῶ σὲ περιγελοῦν καὶ σὲ περιπαίζουν, μόλις στρέφῃς τὴν βάχη, καὶ κάμνεις πράγματα ποῦ εἶναι νὰ σκάνῃ κανεὶς εἰς τὰ γέλοια. Ἔλα ἐμπρός, ἄδειασέ μας τὴν γωνιά!»

Ἄφατον ἐδύνην ἠσθάνθη ὁ κύριος Μπάμμπλ ἰδὼν τὰς πτωχὰς μυκτηριστικῶς θεωρούσας αὐτὸν, καὶ ἐδίστασε πρὸς στιγμὴν νὰ ἐξέλθῃ. Ἀλλ' ἡ κυρία Μπάμμπλ, ἧς ἡ ἀνυπομονησία οὐδεμίαν ἠνείχετο ἀναβολήν, ἁρπάσασα λάγηνον πλήρη σαπωνάδος καὶ δείξασα αὐτῷ τὴν θύραν, τὸν διέταξε νὰ ἐξέλθῃ εἰς τὴν στιγμήν, ἄλλως ἠπείλησε ὅτι θὰ περιλούσῃ διὰ τοῦ ὑγροῦ τὸ μεγαλοπρεπὲς πρόσωπόν του.

Τί νὰ κάμῃ ὁ κύριος Μπάμμπλ; Κατηφὴς καὶ κατῃσχυμένος προσέβλεψε περὶ αὐτὸν, καὶ ἐξῆλθε· μόλις δὲ ὑπερέβη τὸ κατώφλιον καὶ ὄπισθεν αὐτοῦ ἐξερράγησαν θορυβώδεις γέλωτες τῶν πτωχῶν. Αὐτὸ τῷ ἔμενε! νὰ καταντήσῃ ὁ περίγελως καὶ αὐτῶν τῶν πτωχῶν! Ἀπώλεσε τὴν ἀξίαν του, καὶ ἀπὸ τοῦ ὕψους τοῦ κλητορικοῦ ἀξιώματος κατέπεσεν οἰκτρῶς εἰς τὴν θέσιν βρεγμένης γάτας!

«Καὶ ὅλα αὐτὰ ἐντὸς δύο μηνῶν! ἔλεγε καθ' ἑαυτὸν ὁ κύριος Μπάμμπλ, ὑπὸ θλιβερῶν κατατρυχόμενος συλλογισμῶν. Δύο μηνῶν!.. Πρὸ δύο μηνῶν ἐξουσιάζα ὄχι μόνον τὸν ἑαυτόν μου, ἀλλὰ καὶ ὁποιονδήποτε ὑπαγόμενον εἰς τὴν δικαιοδοσίαν τοῦ πτωχοκομείου· καὶ τώρα..!»

Ἦτο τοῦτο ἀνυπόφορον. Ὁ κύριος Μπάμμπλ ἐρράπισε τὸ ἀνοῖξαν αὐτῷ τὴν θύραν παιδίον (διότι ταῦτα ἀναλογιζόμενος εἶχε φθάσει μέχρι τῆς εἰσόδου τοῦ καταστήματος) καὶ κατῆλθεν εἰς τὴν ὁδὸν, βαδίζων ἀφῃρημένως.

Ἐβάδισεν εἰς μίαν ὁδὸν, ἀκολούθως εἰσῆλθεν εἰς ἄλλην, καὶ κατόπιν εἰς ἑτέραν, μέχρις ὅτου ἡ κίνησις κατεπράυνε τὴν πρώτην ἔκρηξιν τῆς λύπης του. Ἡ συγκίνησις εἶχε καταβάλει αὐτόν. Διῆλθεν ἔμπροσθεν πολλῶν καπηλείων καὶ ἔστη τέλος πρὸ ἑνὸς, οὗ δι' ἑνὸς βλέμματος εἶδεν ὅτι ἦτο ἔρημος ἡ αἴθουσα, ἢ μᾶλλον σχεδὸν ἔρημος, διότι εἷς μόνος πελάτης εὑρίσκετο ἐν αὐτῇ. Ἤρχισε τότε νὰ βρέχῃ ῥαγδαίως· ἀπεφάσισε νὰ εἰσέλθῃ, διελθὼν δὲ διὰ τοῦ λογιστηρίου ἐζήτησε νὰ τῷ κομίσωσι ποτόν τι, καὶ εἰσῆλθεν εἰς τὴν αἴθουσαν.

Ὁ ἐν ταύτῃ εὑρισκόμενος ἦτο ἀνὴρ μελαψὸς, ὑψηλὸς τὸ ἀνάστημα καὶ περιτετυλιγμένος διὰ μεγάλου μανδύου. Ἐφαίνετο ὅτι ἦτο ξένος καὶ ὅτι μακρὰν εἶχε διανύσει ὁδὸν, διότι ἦτο κατάκοπος καὶ τὰ ἐνδύματά του κατακεκονισμένα. Εἶδεν εἰσελθόντα τὸν κύριον Μπάμμπλ, ἀλλὰ μόλις ἠξίωσε νάντιχαιρετίσῃ αὐτὸν δι' ἁπλοῦ νεύματος.

Ἀλλ' ὁ κύριος Μπάμμπλ εἶχεν ἱκανὴν ἀξιοπρέπειαν, ἣν οὐδόλως ἠδύνατο νὰ προσβάλλῃ ἡ ἀπρεπὴς συμπεριφορὰ τοῦ ξένου· ἐρρόφησεν ἐν σιγῇ τὸ γρὼγ καὶ ἤρχισε μὲ σοβαρὸν καὶ ἐπιβλητικὸν ἦθος νἀναγινώσκῃ τὴν ἐφημερίδα.

Ὡς ὅμως συχνάκις συμβαίνει, ὅτε ἐν τοιαύταις περιστάσεσιν ἀπαντᾷ τις σύντροφον, ὁ κύριος Μπάμμπλ δὲν ἠδύνατο νὰ κρατηθῇ, ἀλλ' ἀπὸ καιροῦ εἰς καιρὸν ἔρριπτε λαθραῖον βλέμμα ἐπὶ τοῦ ξένου· ἀλλ' ὁσάκις ἐποίει τοῦτο ἀπέ-

στρεφεν ἀμέσως συνεσταλμένως τοὺς ὀφθαλμοὺς, διότι ἀντέκρυζε τοὺς τοῦ ξένου, διακῶς ἀτενίζοντας αὐτόν. Τὴν συστολὴν δὲ τοῦ κυρίου Μπάμμπλ ἐπὶ μᾶλλον ἐπηύξανεν ἡ ἀξιοσημείωτος ἔκφρασις τοῦ βλέμματος τοῦ ἀνδρὸς ἐκείνου· εἶχεν οὗτος τὸ βλέμμα ὀξὺ καὶ ἐταστικὸν, ἀλλὰ συγχρόνως στυγνὸν καὶ καχύποπτον, οὐδεὶς δὲ ἠδύνατο νἀτενίσῃ αὐτὸν χωρὶς νὰ αἰσθανθῇ ἐνδόμυχόν τινα ἀποστροφήν.

Ἀφ' οὗ οὕτω πολλάκις διεσταυρώθησαν τὰ βλέμματά των, ὁ ξένος διακόψας τὴν σιωπὴν εἶπεν ἀποτόμως καὶ τραχέως·

«Ἐμὲ ἐζητεῖτε, ὅταν ἐκυττάξατε ἀπὸ τὸ παράθυρον;

— Μοῦ φαίνεται πῶς ὄχι· ἐκτὸς ἂν ἦσθε ὁ κύριος....»

Ὁ κύριος Μπάμμπλ δὲν προεχώρησεν, ἐπιθυμῶν κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον νὰ μάθῃ τὸ ὄνομα τοῦ προσφωνήσαντος αὐτὸν ξένου, καὶ ἐν τῇ ἀνυπομονησίᾳ του νομίσας ὅτι οὗτος ἤθελε συμπληρώσει τὴν φράσιν.

«Βλέπω πῶς δὲν ἐζητεῖτε ἐμὲ, εἶπεν ὁ ξένος μετά τινος εἰρωνείας· ἄλλως θὰ εἰξεύρατε τὸ ὄνομά μου· δὲν τὸ εἰξεύρετε, καὶ σᾶς συμβουλεύω νὰ μὴ ἐπιχειρήσητε νὰ τὸ μάθητε.

— Δὲν εἶχα κατὰ νοῦν τίποτε κακὸν διὰ σᾶς, νέε μου, παρετήρησεν ὁ κύριος Μπάμμπλ μετὰ πάσης τῆς δυνατῆς ἀξιοπρεπείας.

— Καὶ οὔτε μοῦ ἐκάμετε,» προσέθηκεν ὁ ξένος.

Τὸν βραχὺν τοῦτον διάλογον ἐπηκολούθησε νέα σιγὴ, ἣν ὁ ἄγνωστος διέκοψε καὶ πάλιν.

«Νομίζω ὅτι κάπου σᾶς εἶδα, εἶπεν· ἐφορούσατε τότε ἄλλην στολὴν καὶ μόνον μίαν φορὰν σᾶς συνήντησα καθ' ὁδόν· δὲν εἴσθε κλητὴρ, νομίζω;

— Ναί, ἀπεκρίνατο ὁ κύριος Μπάμμπλ ἐκπλαγεὶς ὁπωσοῦν. Κλητὴρ ἐνοριακός.

— Ἔτσι εἶναι, ὑπολαβὼν εἶπεν ὁ ἕτερος σείσας τὴν κεφαλήν· εἴσθε εἰς τὴν ὑπηρεσίαν αὐτὴν ὅταν σας εἶδα. Καὶ τί κάμνετε τώρα;

— Εἶμαι ἐπιστάτης τοῦ πτωχοκομείου, ἀπεκρίνατο ὁ κύριος Μπάμμπλ βραδέως καὶ μετ' ἐμφάσεως, ὅπως θαμβώσῃ τὸν ξένον καὶ ἀναγκάσῃ αὐτὸν οὕτω νὰ τῷ ὁμιλῇ μετὰ τοῦ προσήκοντος σεβασμοῦ. Ἐπιστάτης τοῦ πτωχοκομείου, νέε μου!

— Θὰ φροντίζετε καὶ τώρα διὰ τὰ συμφέροντά σας, ὡς πάντοτε, δὲν ἀμφιβάλλω, ὑπολαβὼν εἶπεν ὁ ἄγνωστος, ὑπόδρα ἰδὼν αὐτόν. Μὴ στενοχωρεῖσθε, ὁμιλήσατε ἐλεύθερα, καλέ μου ἄνθρωπε. Βλέπετε πῶς σᾶς γνωρίζω ἐξαίρετα.

— Ὑποθέτω, ἀπεκρίνατο ὁ κύριος Μπάμμπλ, ἐπιθεὶς τὴν χεῖρα ὑπεράνω τῶν ὀφθαλμῶν, ὅπως κάλλιον διακρίνῃ, καὶ ἐταστικώτατα παρατηρήσας τὸν ἄγνωστον ἀπὸ κεφαλῆς μέχρι ποδῶν μετὰ προφανοῦς ἀνησυχίας· ὑποθέτω πῶς ἕνας ὑπανδρευμένος ἄνθρωπος, ὅπως καὶ ἕνας ἄγαμος δὲν εἶναι καθόλου ἀξιοκατάκριτος ἂν κερδίζῃ ἐντίμως κἀμμίαν πέννα, ὅταν ἠμπορῇ. Οἱ ἐνοριακοὶ λειτουργοὶ δὲν ἔχουσι μισθοὺς πολὺ ὑπερόγκους ὥστε νὰ μὴ δέχωνται καὶ μικρὰ ἔκτακτα κέρδη, ὅταν ἠμπορῶσι νὰ τὸ κάμωσι τιμίως καὶ πρεπόντως.»

Ὁ ξένος ἐμειδίασε καὶ ἔσεισε τὴν κεφαλὴν ὡς θέλων νὰ εἴπῃ· «Βλέπετε καλῶς ὅτι δὲν ἀπατῶμαι.» Εἶτα ἐσήμανε τὸν κώδωνα.

«Γέμισε αὐτὸ τὸ ποτῆρι, εἶπεν εἰς τὸν ὑπηρέτην, δοὺς αὐτῷ τὸ κενὸν ποτήριον τοῦ κυρίου Μπάμμπλ. Σᾶς ἀρέσει κἀνὲν ποτὸν ζεστὸν καὶ δυνατὸν, ὑποθέτω;

— Ὄχι πολὺ δυνατὸν, ἀπεκρίθη ὁ κύριος Μπάμμπλ μετὰ λεπτοῦ ἀβρόφρονος βηχός.

— Καταλαμβάνεις τί θέλω νὰ εἴπω, παιδί;» εἶπε ξηρῶς ὁ ἄγνωστος.

Ὁ ὑπηρέτης ἐμειδίασεν, ἐξῆλθε καὶ μετὰ μικρὸν ἐπέστρεψε, κομίζων ποτήριον πλῆρες καὶ ἀχνίζον. Εὐθὺς δὲ ἅμα τῇ πρώτῃ καταπόσει οἱ ὀφθαλμοὶ τοῦ κυρίου Μπάμμπλ ἐδάκρυσαν, ἕνεκα τῆς δυνάμεως τοῦ ποτοῦ.

«Τώρα ἀκούσατέ με, εἶπεν ὁ ἄγνωστος, ἀφ' οὗ ἔκλεισε προηγουμένως θύραν καὶ παράθυρον. Ἦλθον ἐνταῦθα σήμερον μὲ τὴν ἐλπίδα νὰ σᾶς ἀνακαλύψω, καὶ μία τύχη, ἀπὸ ἐκείναις ἁποῦ στέλλει κἀμμιὰν φορὰν ὁ διάβολος εἰς ὅσους ἀγαπᾷ, σᾶς ἔφερεν εἰς αὐτὸ τὸ μέρος ἴσα ἴσα εἰς τὴν στιγμὴν ὁποῦ σᾶς ἐσυλλογιζόμην. Ἔχω ἀνάγκην νὰ μάθω ἀπὸ σᾶς μερικὰς πληροφορίας, καὶ ἐννοεῖται ὅτι ὅσον ἀσήμαντοι καὶ ἂν ἦναι αὐταί, τὰς ζητῶ πάντοτε μὲ τὸ ἀζημίωτόν σας. Λάβε αὐτὰ κατ' ἀρχάς.».

Καὶ παρέθηκε συγχρόνως πρὸ αὐτοῦ ἐπὶ τῆς τραπέζης δύο χρυσὰ νομίσματα, μετὰ προσοχῆς ὅπως μὴ ἀκουσθῇ ἔξω ὁ ἦχος τοῦ χρυσοῦ· καὶ ὅτε ὁ κύριος Μπάμμπλ, ἐξετάσας αὐτὰ πρότερον ἐπιμελῶς διὰ νὰ βεβαιωθῇ μὴ τυχὸν ἦσαν κίβδηλα, τὰ ἔθηκε περιχαρὴς εἰς τὸ θυλάκιόν του, ἐξηκολούθησεν·

«Ἐνθυμηθῆτε καλά.... Ἕνα χειμῶνα, εἶναι τώρα δώδεκα χρόνοι....

— Ὁ καιρὸς εἶναι πολὺ μακρινὸς, εἶπεν ὁ κύριος Μπάμμπλ. Ἂν ἦναι!... Ἐξακολουθήσατε.

— Τὸ μέρος εἶναι τὸ πτωχοκομεῖον.

— Καλά.

— Ἦτο νύκτα.

— Μάλιστα.

— Τὸ μέρος ἦτο ἡ ἀθλία ἐκείνη τρύπα, ὅπου ἐλεειναὶ γυναῖκες προσέρχονται διὰ νὰ δώσωσι ζωὴν καὶ ὑγίειαν, τῶν ὁποίων αὐταὶ στεροῦνται.... διὰ νὰ γεννήσωσι τέλος παιδία κλαψιάρικα, εἰς βάρος τῆς ἐνορίας, καὶ ἐνίοτε νὰ κρύψωσι τὴν καταισχύνην των εἰς τὸ σκότος τοῦ τάφου.

— Ἐννοεῖτε ἴσως, ὑποθέτω, τὴν αἴθουσαν

τοῦ μαιευτηρίου ; εἶπεν ὁ κύριος Μπάμμπλ, μὴ δυνάμενος νὰ ντιληφθῇ καλῶς τῆς ζωηρᾶς καὶ εἰκονικῆς περιγραφῆς τοῦ ἀγνώστου.

— Ναί, εἶπεν οὗτος. Ἐκεῖ ἐγεννήθη ἓν ἀρσενικὸν παιδί.

— Πολλὰ ἀρσενικὰ παιδία ἐγεννήθησαν ἐκεῖ, παρετήρησεν ὁ κύριος Μπάμμπλ, σείσας τὴν κεφαλὴν εἰς ἔνδειξιν ὅτι λίαν ἀόριστοι ἦσαν τοιαῦται πληροφορίαι.

— Εἰς τὸν διάβολον ὅλα αὐτὰ τὰ διαβολοσπέρματα ! ἀνεφώνησεν ὁ ξένος ἀνυπομόνως. Ὁμιλῶ δι' ἕνα παιδὶ ἀδύνατον καὶ ὠχρὸν, τὸ ὁποῖον ἔβαλαν ὡς μαθητευόμενον ἐδῶ κοντὰ εἰς ἑνὸς φερετροποιοῦ (δὲν ἔδινεν ὁ διάβολος νὰ κάμῃ ἐκεῖ καὶ τὸ ἰδικόν του φέρετρον καὶ νὰ χωθῇ μέσα διὰ παντὸς) καὶ τὸ ὁποῖον ἀκολούθως ἐδραπέτευσεν εἰς Λονδῖνον, ὡς ὑποθέτουν.

— Ἄ ! ἐννοεῖτε τὸν Ὄλιθερ. . . τὸν μικρὸν Τουίστ ; εἶπεν ὁ κύριος Μπάμμπλ. Ἐνθυμοῦμαι πολὺ καλά. Δὲν ὑπῆρχε πλέον σκληροκέφαλος μοσχομάγκας ἀπὸ αὐτὸν εἰς τὸ κατάστημα.....

— Δὲν θέλω νὰ μοῦ κάμητε λόγον περὶ αὐτοῦ. Ἀρκετὰ ὡς τώρα ἤκουσα, ὑπολαβὼν εἶπεν ὁ ξένος, διακόψας τὸν κύριον Μπάμμπλ εἰς τὸ μέσον τῆς φράσεώς του περὶ τῶν ἐλαττωμάτων τοῦ ταλαιπώρου Ὄλιθερ. Τί ἔγεινεν ἐκείνη ἡ γρηὰ στρίγγλα, ἡ ὁποία ἐπεριποιήθη τὴν μητέρα του κατὰ τὸν τοκετόν ;

— Τί ἔγεινεν ; εἶπεν ὁ κύριος Μπάμμπλ, ὃν τὸ γρῶγ εἶχε καταστήσῃ λίαν εὐδιάθετον. Δὲν εἶναι εὔκολον νὰ εἰξεύρῃ κάνεὶς, φίλε μου. Ἐκεῖ ὅπου εὑρίσκεται τώρα δὲν ἔχει λεχώνας. . . καὶ θὰ εὑρίσκεται χωρὶς δουλειά. . . .

— Τί ἐννοεῖτε ; ἠρώτησεν ὁ ἄγνωστος σκυθρωπάσας.

— Ὅτι ἀπέθανε τὸν περασμένον χειμῶνα,» ἀπεκρίνατο ὁ κύριος Μπάμμπλ.

Ἀκούσας τοῦτο ὁ ξένος ἐκύτταξεν αὐτὸν ἀσκαρδαμυκτὶ, ἀλλὰ μετὰ μικρὸν κατέστη σύννους καὶ ἀφῃρημένος. Ἐπί τινας στιγμὰς, οὐδεὶς ἠδύνατο νὰ εἰκάσῃ ἂν ἡ πληροφορία ἐκείνη ἀνεκούφισεν αὐτὸν, ἢ ἂν τοὐναντίον διέψευσε τὰς προσδοκίας του. Ἀλλ' ἐπὶ τέλους ἀνέπνευσεν ἐλευθέρως καὶ ἀποστρέψας τοὺς ὀφθαλμοὺς εἶπεν ὅτι αὐτὸ κατὰ βάθος δὲν εἶχε μεγάλην σημασίαν καὶ ἠγέρθη ἑτοιμαζόμενος νὰ ἐξέλθῃ.

Ὁ κύριος Μπάμμπλ ἦτο ἀρκετὰ πονηρὸς καὶ κατενόησεν ἀμέσως ὅτι παρουσιάζετο εὐκαιρία νὰ ὠφεληθῇ ἐκ μυστικοῦ γνωστοῦ εἰς τὴν προσφιλῆ του σύζυγον. Ἀνεμνήσθη τῆς ἑσπέρας, καθ' ἣν ἀπέθανεν ἡ γραῖα Σώλλυ· εἶχε δὲ λόγους ἰσχυροὺς νὰ ἐνθυμῆται καλῶς τὰ κατὰ τὴν ἑσπέραν ἐκείνην, διότι τότε προσήνεγκε τὴν χεῖρά του τῇ κυρία Κόρνυ· καίτοι δὲ ἡ κυρία οὐδέποτε ἐνεπιστεύθη αὐτῷ ἐκεῖνο οὗ μόνη μάρτυς ἦν αὕτη, ἐξ ὅσων εἴξευρεν ὅμως ὁ κύριος Μπάμμπλ ἠδύνατο νὰ συμπεράνῃ ὅτι τὸ μυστικὸν συνεδέετο μετὰ τῆς ὑπηρεσίας τῆς γραίας ἐν τῷ θεραπευτηρίῳ τοῦ πτωχοκομείου, κατὰ τὸν θάνατον τῆς νεαρᾶς μητρὸς τοῦ Ὄλιθερ Τουίστ. Συνεκέντρωσε ταχέως πάσας αὐτοῦ τὰς ἀναμνήσεις, καὶ ἀνεκοίνωσε μυστηριωδῶς τῷ ἀγνώστῳ ὅτι ὑπῆρχε μία γυνὴ, ἥτις στιγμάς τινας πρὸ τοῦ θανάτου τῆς γραίας μεγαίρας ἔμεινε μετὰ ταύτης κεκλεισμένη κατὰ μόνας, καὶ πολλαὶ ὑπῆρχον πιθανότητες ὅτι αὕτη ἠδύνατο νὰ διαφωτίσῃ ὁπωσδήποτε τὰς ἐρεύνας του.

«Πῶς ἠμπορῶ νὰ τὴν εὕρω ; ἠρώτησεν ὁ ἄγνωστος ἐξαφνισθεὶς, καὶ δείξας προφανῶς ὅτι οἱ φόβοι του, οἱοιδήποτε ἂν ἦσαν, ἀνερριπίσθησαν μετὰ τοὺς λόγους τούτους.

— Μόνον μέσον ἐμοῦ, ὑπολαβὼν εἶπεν ὁ κύριος Μπάμμπλ.

— Πότε ; ἠρώτησε μετὰ ζωηρότητος ὁ ξένος.

— Αὔριον, ἀπεκρίνατο ὁ κύριος Μπάμμπλ.

— Εἰς τὰς ἐννέα τὸ βράδυ, εἶπεν ὁ ξένος, ἐξαγαγὼν τοῦ θυλακίου του τεμάχιον χάρτου, ἐφ' οὗ μετὰ βίας ἔγραψε, διὰ χαρακτῆρος προδίδοντος τὴν ὑπέρμετρον αὐτοῦ ταραχὴν, τὴν διεύθυνσιν οἰκίας μακρὰν κειμένης, παρὰ τὴν ὄχθην τοῦ ποταμοῦ. Εἰς τὰς ἐννέα τὸ βράδυ φέρατέ την εἰς αὐτὸ τὸ ἐσπίτι. Δὲν εἶναι ἀνάγκη νὰ σας συστήσω ἐχεμυθίαν, διότι αὐτὸ εἶναι τὸ συμφέρον σας.»

Ταῦτα εἰπὼν διηυθύνθη πρὸς τὴν θύραν, ἀφ' οὗ προηγουμένως ἐπλήρωσε τὰ γρῶγ. Ἀπεχαιρέτισε τὸν κύριον Μπάμμπλ, εἰπὼν αὐτῷ ἐν ὀλίγαις λέξεσιν ὅτι ὁ δρόμος των δὲν εἶναι ὁ αὐτὸς, καὶ συστήσας καὶ πάλιν ἀκρίβειαν εἰς τὴν συνέντευξιν τῆς ἑνάτης ἑσπερινῆς ὥρας τῆς αὔριον, ἀπεμακρύνθη ἀποτόμως.

Ἀναγνοὺς τὸ χαρτίον ὁ ἐνοριακὸς ὑπάλληλος εἶδεν ὅτι μόνον τὴν διεύθυνσιν τῆς οἰκίας εἶχε σημειωμένην, οὐχὶ δὲ καὶ ὄνομα. . . . Ὁ ξένος δὲν εἶχεν ἀπομακρυνθῆ πολὺ· ἔτρεξε λοιπὸν κατόπιν αὐτοῦ διὰ νὰ τὸν ἐρωτήσῃ περὶ τούτου.

«Τί εἶναι ; εἶπεν ὁ ἄγνωστος στραφεὶς μετὰ ζωηρότητος. Διατί μὲ ἀκολουθεῖτε ;

— Μίαν λέξιν μόνον, εἶπεν ὁ Μπάμμπλ, δείξας τὸ τεμάχιον τοῦ χάρτου· τί ὄνομα θὰ ζητήσω;

— Μώνξ !» ἀπεκρίνατο ἐκεῖνος, καὶ ἔσπευσε νὰ πομακρυνθῇ ταχεῖ βήματι.

Ἕπεται συνέχεια. **Π

Η ΧΕΙΡ

ἐπὶ πολὺν χρόνον ἐνομίσθη ὡς μία τῶν κυριωτάτων αἰτιῶν τῆς ὑπεροχῆς τοῦ ἀνθρώπου μεταξὺ πάντων τῶν ζῴων, τινὲς δὲ διισχυρίσθησαν ὅτι εἶνε καὶ ἡ μόνη ἀφορμὴ τῆς λογικότητος τοῦ ἀνθρώπου. Ἡ χεὶρ, κύριον ὄργανον τῆς ἁφῆς, εἶνε ἀναμφιβόλως ὄργανον τελειότατον καὶ μέγιστος βοηθὸς τῆς ἀνθρωπίνης διανοίας· ἀλλὰ δὲν εἶνε ὅμως καὶ ἡ πηγὴ αὐτῆς, ὅπως ἡ γραφὶς δὲν εἶνε ἡ πηγὴ τῆς περὶ τὸ γράφειν δεινότητος τοῦ συγγραφέως. Ἡμεῖς ἐνταῦθα δὲν σκοποῦμεν νὰ μελετήσωμεν ἐπισταμένως τὰ τοῦ *καρποῦ* καὶ τοῦ *μετακαρπίου*, ἀλλ' ἁπλῶς θὰ ἀναγράψωμεν ὁδηγίας τινὰς ἐρανισθέντες ἔκ τινος διατριβῆς γάλλου ἰατροῦ (M. Barré) περὶ συντηρήσεως τῶν χειρῶν καὶ τῶν ὀνύχων.

«. . . Μετὰ τὸ κάλλος τοῦ προσώπου κατὰ δεύτερον λόγον θέλγει τὸν ἄνθρωπον ἡ εὔμορφος χεὶρ καὶ ὁ τέλειος βραχίων. Καὶ εἶνε μὲν δυνατὸν νὰ ἔχῃ τις εὔμορφον μὲν πρόσωπον, σῶμα δὲ κακῶς ἐσχηματισμένον, ἀλλ' ὅμως χεὶρ εὔμορφος καὶ κομψὸς βραχίων μόνον μετὰ σώματος τελείου δύνανται νὰ συνυπάρξωσιν· ὥστε βλέπων τις ταῦτα δύναται ἀσφαλῶς νὰ κρίνῃ καὶ περὶ τῆς τελειότητος τοῦ ὅλου σώματος. Χεὶρ λευκὴ καὶ ἁπαλὴ ὑπὸ κυανόχρων φλεβῶν διαπεποικιλμένη, εἰς μὲν τὴν ἁφὴν ἐμποιοῦσα τὸ αἴσθημα τῆς ἁπαλότητος τῆς μετάξης, εἰς δὲ τὸ ὄμμα τὴν λευκότητα τοῦ γάλακτος, ἰδοὺ τὸ μέσον δι' οὗ καταθέλγουσι τοὺς ἄλλους οἱ διὰ τοῦ ἐξόχου τούτου δωρήματος πεπροικισμένοι. Ἀλλὰ πρὸς ἐπίτευξιν τοῦ ζηλωτοῦ τούτου χρήματος ἀπαιτεῖται ἐνδελεχὴς φροντὶς καὶ ἐπιμέλεια ἐξ ἁπαλῶν ὀνύχων. Εἶνε λοιπὸν καλὸν νὰ συνειθίσωμεν ἐνωρὶς τὰ παιδία νὰ ποφεύγωσι πᾶν δυνάμενον νὰ τραχύνῃ τὸ δέρμα καὶ νὰ τὸ μαυρίσῃ.

Δυστυχῶς δὲν εἶνε δυνατὸν πάντες οἱ ἄνθρωποι νὰ ἔχωσιν εὐμόρφους χεῖρας. Ἡ χεὶρ εἶνε, ὡς εἴπομεν, ὄργανον δοθὲν ἡμῖν παρὰ τῆς φύσεως ὅπερ εἴμεθα ἠναγκασμένοι νὰ μεταχειριζώμεθα εἰς ποικιλωτάτας ἐργασίας· ὅθεν καὶ κατὰ τὴν χρῆσιν διαμορφοῦται καὶ αὐτὸ ἄλλοτε ἄλλως. Μάλιστα δὲ οἱ δάκτυλοι μεταβάλλονται κατὰ τὴν τέχνην καὶ τὸ ἐπάγγελμα τοῦ κυρίου των. Καὶ τοῦ μὲν γεωργοῦ καὶ τοῦ τεχνίτου γίνονται σκληροὶ καὶ κοντόχονδροι, τοῦ δὲ γράφοντος ξηροὶ καὶ πεπιεσμένοι, τῶν δὲ περὶ τὰ χρήματα ἀσχολουμένων ἀγκυλωτοί. Συνελόντι δ' εἰπεῖν αἱ χεῖρες καὶ οἱ δάκτυλοι ὑποδηλοῦσι τὰ ἐπαγγέλματα τῶν εἰς οὓς ἀνήκουσι, καὶ οἱ ἀστυνομικοὶ ἰατροὶ ἔχουσι τὰς χεῖρας καὶ τοὺς δακτύλους μεταξὺ τῶν κυριωτάτων μέσων πρὸς βεβαίωσιν τῆς ταυτότητος τῶν ἀνθρώπων.

Ἡ ἐπιμέλεια καὶ ἡ περιποίησις τῶν χειρῶν θεμελιοῦται ἐπὶ τῆς ἀρχῆς ταύτης, ὅτι δῆλα δὴ καὶ τὸ πολὺ ψῦχος καὶ ἡ πολλὴ θερμότης ἐπίσης βλάπτουσι τὰς χεῖρας, διότι τὸ δέρμα ἐν βραχυτάτῳ χρόνῳ ἀποσκληρύνεται καὶ ῥυτιδοῦται. Πλύνοντες λοιπὸν τὰς χεῖρας ὀφείλομεν νὰ ποφεύγωμεν καὶ τὸ πολὺ θερμὸν ὕδωρ καὶ τὸ πολὺ ψυχρὸν, καὶ νὰ μὴ ἀφίνωμεν αὐτὰς ἐκτεθειμένας εἰς τὸν ἀέρα μάλιστα μετὰ τὸ νίψιμον.

Πρὸς συντήρησιν δὲ τῆς ἁπαλότητος καὶ τῆς λευκότητος τῶν χειρῶν ἀπαραίτητοι εἶνε αἱ δερμάτιναι χειρίδες ὁσάκις ἐξερχόμεθα τῆς οἰκίας. Σημειωτέον δ' ὅτι δὲν πληροῦσι τὸν αὐτὸν σκοπὸν αἱ μάλλιναι, αἱ λιναῖ ἢ αἱ μετάξιναι.

Οὐδένα λόγον ποιούμεθα περὶ τῆς ὁπλοθήκης τῶν μυραλοιφῶν, ἀνθογαλάκτων, ἐλαίων κτλ. κτλ., χρησίμων πρὸς καθαρισμὸν καὶ μαλάκυνσιν καὶ εὐκαμψίαν τοῦ δέρματος τῶν χειρῶν. Παραλείπομεν τὸν περὶ πάντων τούτων λόγον, διότι εἶνε γνωστὰ τοῖς πᾶσι καὶ ταῖς πάσαις. Ἀλλ' οὐχ ἧττον συνιστῶμεν ἰδίως τὰ ἐξ ἀμυγδάλων γλυκέων τε καὶ πικρῶν φυράματα, ὧν ἡ χρῆσις εἶνε ἐξαίρετος. Πρὶν δ' ἢ μεταχειρισθῶμεν αὐτὰ καλὸν εἶνε νὰ στάξωμεν ἐπὶ τοῦ δέρματος σταγόνας τινὰς λεμονίου. Αἱ Ἰταλίδες μεταχειρίζονται τὸ ἄλευρον τοῦ ἀραβοσίτου καὶ διὰ τοῦτο πᾶσαι ἔχουσι τὸ δέρμα λευκότατον.

Καὶ οἱ ὄνυχες ἔχουσι τὴν εὐμορφίαν των. Τὸ σχῆμά των ἐξαρτᾶται ἐκ τοῦ σχήματος τοῦ ἄκρου τοῦ δακτύλου εἰς ὃν ἀνήκουσιν. Εἶνε δὲ ἢ συμπεπιεσμένοι καὶ σπαθοειδεῖς, ἢ τετράγωνοι καὶ ἠρέμα κατὰ τὰ πλάγια στρογγυλούμενοι, ἢ ἔχουσι σχῆμα κυλινδρικὸν παρὰ τοῖς προνομιούχοις τῶν θνητῶν, λεπτυνόμενοι κατὰ τὸ ἐλεύθερον ἄκρον καὶ χαριέντως κυρτούμενοι, τῆς κυρτότητος ταύτης προχωρούσης καθ' ἅπασαν σχεδὸν τὸν ἔκτασιν τῆς φάλαγγος. Ἀλλὰ τὸ σχῆμα τῶν ὀνύχων ἐξαρτᾶται ἐν μέρει καὶ ἐκ τῆς περὶ τὸ κόπτειν αὐτοὺς ἐπιμελείας καὶ δεξιότητος. Διότι ἐὰν τους περικόπτωμεν βαθύτατα, ἀνεπαισθήτως ἀποσπῶνται καὶ βραχύνονται γινόμενοι μᾶλλον κακόμορφοι καὶ ἀηδέστατοι, ὅπερ ἀφεύκτως συμβαίνει εἰς τοὺς ἔχοντας τὴν κακίστην ἕξιν τοῦ κατατρώγειν τοὺς ὄνυχας διὰ τῶν ὀδόντων.

Κόπτοντες τοὺς ὄνυχας ὀφείλομεν νὰ ἔχωμεν ὡς ὁδηγὸν τὸ ἄκρον τοῦ δακτύλου, οὗ τὴν κυρτὴν ἐπιφάνειαν δὲν πρέπει νὰ ὑπερβαίνῃ ὁ ὄνυξ. Ἡ ρίζα τοῦ ὄνυχος εἶνε τὸ μηνοειδὲς ὑπόλευκον μέρος αὐτοῦ, ὅπερ ἐν μέρει καλύπτεται καὶ ὑπὸ τοῦ δέρματος. Ὅτε δὲ τὸ δέρμα παρατείνεται πέρα τοῦ δέοντος δύναται νὰ σκεπάσῃ ὅλον τὸν ὄνυχα. Πρέπει δὲ νὰ ἀφαιρέσωμεν ἠρέμα διὰ μαχαιριδίου τὴν αὔξησιν ταύτην τὴν ἀλλοιοῦσαν καὶ σμικρύνουσαν τὸ σχῆμα τοῦ ὄνυχος.

Χρῶμα ἐκλεκτὸν λαμβάνουσιν οἱ ὄνυχες ἐὰν πλύνωνται πρῶτον μὲν δι' εὐώδους σάπωνος καὶ ἔπειτα τρίβωνται δι' ἴσης ποσότητος κιναβάρεος καὶ σμύριδος καὶ ἀλείφωνται δι' ἐλαίου πικρῶν ἀμυγδάλων. Τοῦτο ἐξακολουθῶν τις ἐπί τινας ἡμέρας μετὰ χαρᾶς θὰ ἴδῃ τοὺς ὄνυχάς του εὐμόρφους λίαν καὶ διαφανεῖς.

Τὰς παρωνυχίδας οὐδέποτε πρέπει νὰ ἀποσπῶμεν διότι πιθανὸν νὰ ἐπέλθῃ φλεγμονὴ λίαν ὀχληρὰ, ἀλλὰ μετὰ προσοχῆς νὰ τας κόπτωμεν

διὰ ψαλιδίου καὶ ἀλείφωμεν δι' ἐλαιωδῶν φυραμάτων.»

ΔΥΩ ΑΝΕΚΔΟΤΑ

Ὁ δοὺξ τοῦ Βεϊμὰρ Κάρολος Αὔγουστος, περιδιαβάζων ποτὲ μόνος ἐν τοῖς ἀγροῖς, ἠναγκάσθη ὑπὸ τῆς αἴφνης πεσούσης ῥαγδαίας βροχῆς νὰ καταφύγῃ εἴς τινα καλύβην. Ἡ οἰκοδέσποινα, ἥτις κατ' ἐκείνην τὴν στιγμὴν κατεσκεύαζε βούτυρον, δὲν ἐγνώρισεν αὐτὸν, τῷ ἐπέτρεψεν ὅμως νὰ καταλύσῃ ὅσον ἤθελεν. Ὁ δοὺξ ἐκάθισεν ἐπὶ ἀνεστραμμένου κοφίνου ὑφ' ὃν ἀνεπαύετο γαλῆ ἀρτίως τεκοῦσα νεογνὰ, ἐν οἷς ἦτο καὶ ἓν νεκρόν. Ἡ γυνὴ ἐξέρχεται ἐπὶ μικρὸν τῆς καλύβης ἵνα κομίσῃ ξύλα, ὁ δὲ δοὺξ ἐν τούτοις ἁρπάζει τὸν νεκρὸν γαλιδέα καὶ τὸν ῥίπτει εἰς τὸν πίθον τοῦ βουτύρου. Ἅμα ἔπαυσεν ἡ βροχὴ, ὁ δοὺξ ἀπῆλθεν ἄγνωστος ὡς εἶχεν εἰσέλθῃ. Μετά τινας ἑβδομάδας ἐπανῆλθεν ὁ γαληνότατος μετημφιεσμένος εἰς τὴν αὐτὴν καλύβην καὶ ἐρωτᾷ τὴν οἰκοδέσποιναν εἰς τί μετεχειρίσθη τὸ βούτυρον ἐν ᾧ βεβαίως εὗρε τὸν γαλιδέα. Ἡ ἁπλοϊκὴ γυνὴ μετὰ πολλῆς ἀδιαφορίας ἀπεκρίθη· «τὸ ἐπωλήσαμεν εἰς τὴν αὐλὴν τοῦ δουκὸς· αὐτὸς δὰ καὶ οἱ αὐλικοί του τὰ τρώγουσιν ὅλα.»

***

Ῥωσσικὴ ἐφημερὶς, διηγουμένη τὴν κατὰ τὸ φθινόπωρον εἰς θερμότερα κλίματα μετανάσευσιν τῶν πτηνῶν, ἀναφέρει τὸ ἑξῆς ἀνέκδοτον: Πολωνὸς εὐπατρίδης, συλλαβὼν ἐν τοῖς ἀγροῖς αὐτοῦ πελαργὸν, τὸν ἀπέλυσε πάλιν ἀφ' οὗ τὸν παρέθηκε λεπτὸν σιδηροῦν περιδέραιον μετὰ τῆς ἐπιγραφῆς Haec ex Polonia (οὗτος ἔρχεται ἐκ Πολωνίας.) Κατὰ τὸ ἔαρ τοῦ προσεχοῦς ἔτους ἐπανῆλθεν ὁ πελαργὸς εἰς τὸν αὐτὸν τόπον φορῶν ἀντὶ τοῦ σιδηροῦ χρυσοῦν περιδέραιον μετὰ τῆς ἐπιγραφῆς India cum donis remittit ciconiam Polonis (ἡ Ἰνδικὴ ἀποστέλλει τὸν πελαργὸν τοῖς Πολωνοῖς μετὰ δώρων). Καθ' ὅλον λοιπὸν τὸν χειμῶνα ὁ πελαργὸς ὡδοιπόρησε διὰ τοῦ ἀέρος ἀπὸ τῆς Πολωνίας εἰς τὴν Ἰνδικὴν καὶ τὸ ἀνάπαλιν.

Γνῶμαι καὶ σκέψεις ἠθικαὶ τοῦ δουκὸς

ΔΕ-ΛΑ-ΡΟΣΦΟΥΚΩ

[Μετάφρασις Γ. Ζωχιοῦ.]

52.

Κατὰ τὰ φαινόμενα, διαφέρουσιν ἀλλήλων τῶν ἀνθρώπων αἱ τύχαι· οὐχ ἧττον ὅμως μεταξὺ εὐτυχημάτων καὶ δυστυχημάτων ὑπάρχει ἀμοιβή τις, ἐξισάζουσα αὐτάς.

53.

Ὅσον μεγάλα καὶ ἂν ὑποτεθῶσι τῆς φύσεως τὰ δῶρα, μόνη αὕτη ἀδυνατεῖ νὰ ἀναδείξῃ ἄνδρα ἥρωα, διότι προσαπαιτεῖται καὶ τῆς τύχης ἡ σύμπραξις.

54.

Ἡ πρὸς τὸν πλοῦτον καταφρόνησις τῶν ἀρχαίων φιλοσόφων ἐνδόμυχός τις ἦτον ἐπιθυμία ἐκδικήσεως τῆς ὑπεροχῆς αὐτῶν κατὰ τῶν ἀδικιῶν τῆς τύχης. Ἐπὶ τούτῳ δὲ κατεφρόνουν τὰ ἀγαθὰ, ὧν αὕτη αὐτοὺς ἀπεστέρει· τοιουτοτρόπως δὲ ἠσφάλιζον ἑαυτοὺς ἀπὸ τῶν ταπεινώσεων τῆς πτωχείας, καὶ διὰ τῆς πλαγίας ταύτης ὁδοῦ ἐπεδίωκον τὴν φήμην, ἣν δὲν ἠδύναντο νὰ ἀπολαύσωσι διὰ τοῦ πλούτου.

ΔΑΝΕΙΟΝ ΠΝΕΥΜΑ

14.

Νεόνυμφος πρὸς φίλον. Τὸ ἠξεύρω, φίλε μου, ὅτι ἡ σύζυγός μου δὲν εἶν' εὔμορφη· ἀλλὰ, τί τὰ θέλεις; Ἡ καλλονὴ παρέρχεται.

Ὁ φίλος πρὸς τὸν νεόνυμφον. Ναί· τὸ κακὸν ὅμως εἶνε, ὅτι δὲν παρέρχεται καὶ ἡ ἀσχημία.

15.

Ὁ διδάσκαλος. Μὰ παιδί μου! γίνεται νὰ μὴν ἠμπορῇς ἀκόμη νὰ διαβάσῃς ἐλευθέρως; Ἐγὼ εἰς τὴν ἡλικίαν σου ἀνεγίνωσκα ἀπροσκόπτως.

Ὁ μαθητὴς (κλαυθμυρίζων). Ἴσως θὰ εἴχετε ἄλλον δάσκαλον!

ΑΛΗΘΕΙΑΙ

⁂ Τὸ φυσικὸν πνεῦμα καὶ ἡ ἐπίδειξις πνεύματος εἶνε πράγματα ὅλως διάφορα. Ὁ φύσει πνευματώδης δὲν ἔχει ἀνάγκην νὰ ἐπιδεικνύῃ πρᾶγμα, τὸ ὁποῖον βλέπει ὅλος ὁ κόσμος.

⁂ Προτιμότερον τῆς δόξης εἶνε τὰ ἐν τῷ κρυπτῷ ἄξια αὐτῆς ἔργα.

⁂ Γυναῖκα ἐννοοῦσαν ἡμᾶς νομίζομεν τὴν κολακεύουσαν τὴν ἡμετέραν φιλαυτίαν.

ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

〰 Τῇ 5 Νοεμβρίου 1603 ἀνεκαλύφθη καὶ ἐματαιώθη ἡ διὰ πυρίτιδος λεγομένη συνωμοσία, δι' ἧς οἱ ἐν Λονδίνῳ Καθολικοὶ, τῇ εἰσηγήσει τῶν Ἰησουϊτῶν καὶ τῇ συνεργίᾳ τοῦ θρησκολήπτου ἀξιωματικοῦ Guy Fawkes, ἐπειράθησαν νὰ ἀνατινάξωσιν εἰς τὸν ἀέρα τὸν βασιλέα Ἰάκωβον Α', τὴν οἰκογένειάν του καὶ τὰς δύο Βουλάς. Ἐξ ἐκείνου τοῦ χρόνου, ἀνὰ πᾶσαν 5 νοεμβρίου, οἱ ἀγοραῖοι παῖδες τοῦ Λονδίνου, φοροῦντες προσωπίδας εἰδεχθεστάτας καὶ ἐπὶ ὄνων περιαγόμενοι, σύρουσιν εἰς τὴν κόπρον τὰ ἀνδρείκελα τῶν τότε ἐνόχων καθολικῶν, κραυγάζουσι λαρυγγηδὸν, ὑβρίζουσι τοὺς συνωμότας, ἀνάπτουσι καθ' ὁδὸν βεγγαλικὰ φῶτα, καίουσι πυροτεχνήματα, ξυλοκοποῦσι δὲ καὶ ἐπὶ τέλους πυρπολοῦσι τὸν Guy Fawkes, ἀλαλάζοντες «No Popery, No Popery» (Κάτω ἡ Παπωσύνη) καὶ τὸ ᾆσμα «Remember, remember—the fifth of November» (ἐνθυμοῦ, ἐνθυμοῦ τὴν 5 νοεμβρ.) Τὰ ὄργια ταῦτα, ἀπαγορευθέντα ἀπὸ εἰκοσαετίας ἐν τῇ πόλει, τελοῦνται μανιωδέστερον ἐν τοῖς προαστείοις καὶ τοῖς ἀγροῖς.

〰 Ἐσχάτως ἐπετράπη παρὰ τῆς γερμανικῆς κυβερνήσεως ἡ δι' ἀποτεφρώσεως ἐνταφίασις ἐν Gotha. Εἰδικὸν οἰκοδόμημα ᾠκοδομήθη ἐπὶ τούτῳ ἐν τῷ νεκροταφείῳ τῆς πόλεως.

〰 Ἐπὶ 1000 ἀνδρῶν ἀναλογοῦσι κατὰ μέσον ὅρον 1022 γυναῖκες ἐν Εὐρώπῃ, 983 ἐν Ἀμερικῇ, 980 ἐν Ἀφρικῇ, 943 ἐν Ἀσίᾳ καὶ 812 ἐν Αὐστραλίᾳ. Ἐν Πορτογαλλίᾳ ἀναλογοῦσι 1073 γυναῖκες, ἐν Ἀγγλίᾳ 1058, ἐν Ἑλβετίᾳ 1046, ἐν Γερμανίᾳ 1036, ἐν Δανιμαρκίᾳ 1026, ἐν Αὐστρίᾳ 1024, ἐν Ῥωσσίᾳ 1022, ἐν Γαλλίᾳ 1007, ἐν Ἰταλίᾳ 989, ἐν Βελγίῳ 985, ἐν Σερβίᾳ 946, ἐν Ῥωμουνίᾳ 937, ἐν Ἑλλάδι 933. Αἱ πλειότεραι ἑπομένως γυναῖκες εὑρίσκονται ἐν Πορτογαλλίᾳ καὶ αἱ ὀλιγώτεραι ἐν Ἑλλάδι.

〰 Κατὰ σημείωσιν τῆς ἀστυνομίας τῶν Παρισίων, ὁ ἀριθμὸς τῶν ἐπισκεφθέντων τὴν γαλλικὴν πρωτεύουσαν ξένων χάριν τῆς Παγκοσμίου Ἐκθέσεως, ἀπὸ τῆς 1 μαΐου μέχρι τέλους σεπτεμβρίου 1878, ἀνῆλθεν εἰς 203,157. Εἰς τὸν ἀριθμὸν τοῦτον περιλαμβάνονται μόνον οἱ ξένοι οἱ διαμείναντες ἐν ξενοδοχείοις, δὲν ἐξηκριβώθη δὲ ὁ ἀριθμὸς τῶν ἐλθόντων ἐκ τῶν διαφόρων ἐπαρχιῶν τῆς Γαλλίας. Ἐκ τῶν 203,157 ξένων 854 ἦσαν Ἕλληνες. Ἐὰν ὑπολογίσῃ τις ὅτι ἕκαστος τῶν 203,157 ξένων ἐδαπάνησε κατὰ τὴν ἐν Παρισίοις διαμονήν του φρ. 500 κατὰ μέσον ὅρον, ἐξάγεται ὅτι ἐδαπανήθησαν ὑπὸ τῶν ξένων ὑπὲρ τὰ 101 ½ ἑκατομμύρια.

〰 Τὸ ῥόδινον ξύλον τὸ ἐπιζήτητον λίαν εἰς κατασκευὴν ἐπίπλων μάλιστα δὲ κλειδοκυμβάλων, ὅπερ ἐπ' ἐσχάτων ἐμιμήθησαν οἱ λεπτουργοὶ μετὰ μεγίστης ἐπιτυχίας, πόσοι ἄρά γε γινώσκουσι πόθεν ὠνομάσθη οὕτω; Ἀλλὰ καὶ πόσοι ὑπὸ περιεργίας κινούμενοι ἠρώτησαν; Ἰδοὺ τί περὶ τούτου ἀναγινώσκομεν ἕν τινι τῶν γαλλικῶν ἐφημερίδων· «Τὸ *ῥόδινον ξύλον* ὠνομάσθη οὕτω διότι ὅταν κοπῇ τὸ δένδρον πάντα τὰ πέριξ πληροῦνται ὑπὸ δυνατῆς εὐωδίας τοῦ ῥόδου. Ὑπάρχουσι δὲ ἐξ περίπου εἴδη τοιούτων δένδρων ἐν τῇ Μεσημβρινῇ Ἀμερικῇ καὶ ταῖς Ἀντίλλαις. Ἐνίοτε δὲ τὸ δένδρον εἶνε τοσοῦτον παχὺ ὥστε δύνανται νὰ κοπῶσιν ἀπ' αὐτοῦ σανίδες τεσσάρων ποδῶν πλάτος ἔχουσαι καὶ δέκα ὕψος. Αἱ σανίδες δ' αὗται κυρίως χρησιμεύουσιν εἰς κατασκευὴν τῶν καλυμμάτων τῶν κλειδοκυμβάλων. Τοσαύτη δὲ κατανάλωσις ἐγίνετο, ὥστε τὴν σήμερον ὑπάρχουσι δάση, ἐν οἷς οὐδὲ ἓν ῥόδινον δένδρον σώζεται. Ἀλλ' ἡ κυβέρνησις τοῦ Μαδρὰς, ἐν Ἰνδίᾳ, ἄριστα ποιήσασα προέβη εἰς φύτευσιν μεγάλων ἐκτάσεων γῆς διὰ δενδρυλλίων, καὶ οὕτως ὑπάρχει ἐλπὶς ὅτι δὲν θὰ στερηθῇ ἡ λεπτουργικὴ τέχνη ἓν τῶν ἀρίστων ξύλων της. Ἀλλ' ὡς εἴπομεν ἐν ἀρχῇ, ἐπιτυχῶς λίαν ἐμιμήθησαν οἱ τεχνῖται τὸ ῥόδινον δένδρον.

〰 Μετὰ τὸν πλοίαρχον Βούτον, διαπλεύσαντα τὴν Μάγχην διὰ τῆς γνωστῆς συσκευῆς του, μετὰ τὸν πλοίαρχον Βέμπ, ὅστις διέπλευσε κολυμβῶν τὸ αὐτὸ στενὸν, ἰδοὺ ἔρχεται τρίτος τολμηρὸς ἀποφασίσας νὰ διέλθῃ τὴν Μάγχην κατὰ τρόπον ἔτι παραδοξότερον. Ὁ ὑπολοχαγὸς Ζούμποβιτς, ἀξιωματικὸς αὐστριακὸς, ὁ ἀπὸ Βιέννης ἐλθὼν εἰς Παρισίους ἐπὶ τῆς φορβάδος του Καραδὸκ, ἐστοιχημάτισεν ὅτι θὰ διαπλεύσῃ τὴν Μάγχην ἔφιππος διὰ τῆς αὐτῆς φορβάδος, ἥτις νῦν θὰ διαγωνισθῇ πρὸς τοὺς ἰχθύς.

Πρὸς τοῦτο δὲ ὁ Ζούμποβιτς ἐπενόησεν ἐφίππιον, δι' οὗ ὁ ἱππεὺς ἔχων τὰ ἄνω τοῦ σώματος ἀδιάβροχα δύναται νὰ διέλθῃ ποταμὸν ὅσον δήποτε ταχὺν καὶ βαθὺν, ὡς ἀπέδειξε τὸ ἐν τῷ ποταμῷ τοῦ Λονδίνου Ταμέσει γενόμενον κατ' αὐτὰς πείραμα. Μεταξὺ πλήθους θεατῶν πανταχόθεν προσελθόντων ὁ ὑπολοχαγὸς ἐξεκίνησε τὴν πέμπτην ὥραν ἀπὸ τῆς γεφύρας τοῦ Οὐεστμίνστερ καὶ μετὰ δίωρον ἐν τῷ ποταμῷ διαμονὴν ἐξῆλθε παρὰ τὴν προκυμαίαν Λαϊμχάους. Συνίσταται δὲ ἡ ἐφεύρεσις τοῦ Ζούμποβιτς εἰς ἐφίππιον διπλοῦν ἐκ καουτσοῦ, δυνάμενον νὰ πληρωθῇ ἀέρος ἢ νὰ χρησιμεύσῃ εἰς μεταφορὰν τροφῶν. Ὅλη δὲ αὕτη ἡ συσκευὴ ἔχει βάρος ὀκτὼ μέχρι δέκα λιτρῶν.

Ἤδη ὑπολείπεται νὰκούσωμεν αἴφνης ἡμέραν τινὰ ὅτι ἡ εὔμορφος Καραδὸκ ἀπέπτη εἰς τὸν ἀέρα μετὰ τοῦ κυρίου της ἁμιλλωμένη πρὸς τὰ πετεινὰ τοῦ οὐρανοῦ.

Εἰς Ἀναγνώστης.

ΥΓΙΕΙΝΗ

Περὶ Ὕπνου.

Οὐχὶ ἀδίκως οἱ ἀρχαῖοι Ἕλληνες ἐθεοποίησαν τὸν ὕπνον, νομίζοντες αὐτὸν ὡς εὐεργέτην ἐπιτρέποντα εἰς τὸν ἄνθρωπον νὰ ἀναπληροῖ τὴν πέρα τοῦ δέοντος κατανάλωσιν τῶν ἱστῶν τοῦ σώματός του καὶ νὰ ἀποκαθιστᾷ τὴν ἰσορροπίαν τῶν ζωϊκῶν αὐτοῦ δυνάμεων.

Ὁ ἄνθρωπος δὲν δύναται νὰ στερηθῇ ἑκουσίως τοῦ ὕπνου· διότι, ἐὰν εἴτε αἱ ἀσχολίαι του εἴτε ἀσθένειά τις τὸν ἐμποδίζῃ νὰ κοιμηθῇ ἐπί τινα χρόνον, μετ' οὐ πολὺ τὸν καταλαμβάνει ἰσχνότης καὶ ὠχρότης, ὁ ἐγκέφαλος αὐτοῦ καὶ τὰ αἰσθητήρια ἀμβλύνονται καὶ τέλος ἀναγκάζεται νὰ κοιμηθῇ.

Οἱ ἀναγκαζόμενοι νὰ ἐργάζωνται τὴν νύκτα κοιμῶνται βεβαίως τὴν ἡμέραν, ἀλλ' ἡ ἀνάπαυσις αὕτη δὲν ἔχει τὴν αὐτὴν ἀξίαν. Διότι οἱ τοιοῦτοι ἄνθρωποι εἶνε συνήθως ὠχροὶ, ἰσχνοὶ, κατεσκληκότες καὶ ὑποκείμενοι εὐκολώτερον εἰς διαφόρους ἀσθενείας. Αὐτὴ ἡ φύσις δέν μας δίδει τὸ παράδειγμα τῆς ἀναπαύσεως τὴν νύκτα; Ἀπὸ τοῦ ταπεινοτάτου ἄνθους μέχρι τοῦ φοβερωτάτου θηρίου τὰ πάντα κοιμῶνται τὴν νύκτα, καὶ μόνος ὁ πεπολιτισμένος ἄνθρωπος ἠθέλησε νὰ μεταβάλῃ τὴν τάξιν ταύτην, ἐπιμένων ὅτι εἶνε προτιμότερον τὸ νὰ κοιμᾶται τὴν ἡμέραν καὶ νὰ διασκεδάζῃ τὴν νύκτα. Ἀλλὰ καὶ πόσον οἰκτρὰ καὶ ἀθλία εἶνε ἡ ὄψις τῶν νυκτο-

μάχων τούτων! Ἰδέτε τὰς πυκνὰς καὶ βαθείας των ῥυτίδας, τὸ χρῶμά των τὸ ἀμαυρὸν καὶ ἄχρουν, τοὺς καταπεπονημένους καὶ ἐσβεσμένους ὀφθαλμούς των, τὴν πρόωρον φαλακρότητα καὶ τὴν ἐπὶ τοῦ προσώπου των διακεχυμένην πλῆξιν καὶ ἀηδίαν!

Κατὰ τὴν παιδικὴν ἰδίως ἡλικίαν εἶνε μᾶλλον ἐπαισθητὴ ἡ ἀνάγκη τοῦ ὕπνου· κατὰ τὴν ἡλικίαν ταύτην τὸ ἐνεργητικὸν τῆς ζωῆς εἶνε τοσούτῳ ζωηρόν, ἡ κατανάλωσις τῶν δυνάμεων εἶνε τηλικαύτη, ὥστε ἡ κατὰ τὴν νύκτα ἀνάπαυσις πρέπει νὰ παρατείνεται ἱκανῶς, ἵνα ἔχῃ καιρὸν νὰ τελῆται ἡ ὀργανικὴ ἀφομοίωσις.

Δὲν ἐννοοῦμεν διατί ἐν τοῖς παιδαγωγείοις καὶ ἐκπαιδευτηρίοις ἀναγκάζουσι τὰ παιδία νὰ ἐγείρωνται λίαν πρωί, ἐν ᾧ τοὐναντίον ἔπρεπε νά τα ἀφίνωσιν ἐν τῇ κλίνῃ μέχρι τῆς ἑβδόμης ὥρας. Οἱ τοῦ ἀτόπου τούτου πεῖραν λαβόντες δύνανται νὰ ὁμολογήσωσι μεθ' ἡμῶν ὅτι ὁ πρωινὸς κώδων οὐκ ὀλίγον συνετέλεσεν εἰς τὸ νὰ καταστήσῃ μισητὰ τὰ ἔτη τῆς παιδικῆς ἡμῶν ἡλικίας.

Αἱ γυναῖκες ἐν γένει κοιμῶνται πλειότερον τῶν ἀνδρῶν ἕνεκα τῆς νευρικῆς αὐτῶν κράσεως. Οἱ δὲ γέροντες, ὧν τὸ ἐνεργητικὸν εἶνε ὀλιγώτερον, ἔχουσι καὶ ὀλιγωτέρου ὕπνου ἀνάγκην.

Κατὰ δὲ τοὺς θερμοὺς τόπους δὲν ἐπαρκεῖ μόνη ἡ ἀνάπαυσις τῆς νυκτός, ἀλλ' εἶνε ἀνάγκη ὕπνου καὶ τὴν μεσημβρίαν. Ὁ λόγος δὲ τούτου εἶνε ὅτι ἡ συρροὴ τοῦ αἵματος εἰς τὸν ἐγκέφαλον ἐπιφέρει πάντοτε τὴν ἀνάγκην τοῦ ὕπνου· διὰ τοῦτο καὶ οἱ πολύσαρκοι πάντοτε σχεδὸν εἶνε νυσταλέοι. Καθ' ὅσον δὲ προσεγγίζει τις πρὸς Βορρᾶν ἐλαττοῦται καὶ ἡ ἀνάγκη τοῦ ὕπνου, καὶ διὰ τοῦτο οἱ ἄνθρωποι ἐνταῦθα εἶνε μακροβιώτεροι τῶν κατοικούντων τοὺς μεσημβρινοὺς τόπους.

Οἱ καλῶς τρώγοντες καὶ οἱ ἐπὶ ποδὸς ἐργαζόμενοι καὶ ἄνω καὶ κάτω τρέχοντες πάντοτε θὰ κοιμῶνται καλλίτερον καὶ γλυκύτερον τῶν ὀκνηρῶν καὶ τῶν ἀνεπαρκῶς τρεφομένων. Καὶ αἱ περὶ τὰ πνευματώδη ποτὰ καταχρήσεις ἐπιφέρουσιν ὕπνον, ἀλλ' εἶνε περιττὸν νὰ εἴπωμεν ὅτι ὁ τοιοῦτος ὕπνος εἶνε βαρύς, ὀχληρὸς καὶ νοσηρός.

Ἐάν τις κοιμᾶται μετὰ τὸ φαγητὸν ἡ πέψις γίνεται πάρα πολὺ ζωηρὰ καὶ ἐπειδὴ ἡ θρέψις γίνεται ἀτελὴς δυνατὸν ἐκ τούτου νὰ προέλθωσιν ἀταξίαι τῶν πεπτικῶν ἐνεργειῶν. Ἐὰν δὲ τοὐναντίον προσμείνωμεν νὰ τελεσθῇ ἡ πρώτη περίοδος τῆς πέψεως, ὁ ὕπνος ἔρχεται μὲν μετὰ βραδύτητος ἀλλὰ θὰ εἶνε ἠρεμώτερος καὶ ἀναπαυτικώτερος. Ἀφεύκτως λοιπὸν ὀφείλομεν νὰ κατακλινώμεθα εἰς ὕπνον δύο τοὐλάχιστον ἢ καὶ τρεῖς ὥρας μετὰ τὸ φαγεῖν.

Κατὰ πάσας τὰς ἡλικίας ὀφείλομεν νὰ ἀποφεύγωμεν τὸν τεχνητὸν ὕπνον διὰ ναρκωτικῶν, διότι τὸ δυσάρεστον τοῦτο μέσον γίνεται ἕξις καὶ ἄνευ ναρκωτικοῦ δὲν θὰ δυνάμεθα τοῦ λοιποῦ νὰ κοιμώμεθα. Φοβεραὶ δ' εἶνε αἱ συνέπειαι τῆς χρήσεως τοῦ κινδυνώδους τούτου ὕπνου!

Οἱ λεπτοφυεῖς καὶ λυμφατικοὶ ὀφείλουσι νὰ κοιμῶνται πλειότερον παντὸς ἄλλου. Οἱ ἐν τῇ ἀκμῇ τῆς ἡλικίας ἔχουσιν ἀνάγκην ὕπνου 8 μέχρι 10 ὡρῶν, οἱ δ' ἔφηβοι οὔτε ὀλιγωτέρου τῶν 6 ἀλλ' οὔτε περισσοτέρου τῶν 8. Εἰς δὲ τοὺς γέροντας 6 ὡρῶν ὕπνος εἶνε ἐπαρκέστατος. Ἀλλ' ὅμως δὲν ὑπάρχει περὶ τοῦ ὕπνου κανὼν ἀπόλυτος, διότι ἕκαστος εἰξεύρει κάλλιον παντὸς ἄλλου πόσος χρόνος ἐπαρκεῖ πρὸς ἀνανέωσιν τῶν δυνάμεών του. Ὅθεν ἂς ἀκολουθῶμεν τὰς ἐξαιρέτους συμβουλὰς διασήμου τινὸς ἰατροῦ, λέγοντες εἰς τοὺς ἡμετέρους ἀναγνώστας:

«Κοιμᾶσθε καλῶς καὶ πρὸ πάντων κοιμᾶσθε τὴν νύκτα. Ὁ καλός, ὁ ἀληθὴς ὕπνος παρέχει εὐάρεστον αἴσθησιν, ἀναπαύει τὰς δυνάμεις καὶ καθιστᾷ τὸν νοῦν ζωηρὸν καὶ ἀκμαῖον. Μετ' ἀναπαυτικὸν ὕπνον ἐγείρεταί τις ἐλαφρὸς καὶ εὖ ἔχων κατὰ πάντα. Ἡ κόπωσις ἐξηλείφθη ἤδη καὶ αἰσθάνεταί τις ἑαυτὸν ἕτοιμον νὰ ἐπαναλάβῃ τὸ σύνηθες ἔργον του. Τὸ ἦθος βελτιοῦται καὶ φαιδρύνεται, ἡ συμπεριφορὰ γίνεται χαρίεσσα καὶ κομψὴ καὶ δὲν κινδυνεύομεν νὰ ἐκτεθῶμεν εἰς τὸν ψόγον τοῦ πλησίον ὡς ἄνθρωποι δύστροποι καὶ ἀνάγωγοι.»

***

ΜΙΑ ΣΥΜΒΟΥΛΗ ΚΑΘ' ΕΒΔΟΜΑΔΑ

Συνιστῶμεν θερμῶς τοῖς πᾶσι τὸ ἑξῆς ἁπλοῦν καὶ ὀλιγοδάπανον μέσον πρὸς πλύσιν λερῶν ἐνδυμάτων· Θέσον ἐντὸς πίθου 20 ὀκάδας θερμοῦ ὕδατος, 1 ὀκᾶν σάπωνος εἰς ξύσματα καὶ 3 μεγάλα κοχλιάρια ἐλαίου τερεβινθίνης (huile de térébinthine, πωλουμένου ἐν τοῖς φαρμακείοις). Ἀφοῦ καλῶς ἀναμίξῃς τὰς οὐσίας ταύτας, καὶ ταχέως, ὅπως μὴ ψυχρανθῇ τὸ ὕδωρ, ῥίψον ἐντὸς τοῦ πίθου τὰ πρὸς πλύσιν λερὰ ἐνδύματα καὶ κλεῖσον στεγανῶς αὐτὸν διά τινος χονδροῦ ὑφάσματος καὶ βαρέος πώματος. Μετὰ 3 ὥρας δύνασαι νὰ ἐξαγάγῃς τὰ ἐνδύματα, ἅτινα εἶνε ἤδη καθαρά, καὶ νὰ ἀποπλύνῃς διὰ καθαροῦ ὕδατος, πρὸς μείζονα καθαριότητα. Ἐννοεῖται ὅτι εἰς πᾶσαν νέαν πλύσιν τὸ μίγμα ἀνανεοῦται.

Διὰ τοῦ ἀνωτέρω μέσου, ὅπερ μετ' ἐπιτυχίας ἐφήρμοσεν ἡ κοινοποιοῦσα αὐτὸ πρὸς τοὺς ἀναγνώστας τῆς *Ἑστίας*, δὲν φθείρονται τὰ ἐνδύματα, ὅπως διὰ τοῦ παρ' ἡμῖν παραδεδεγμένου τρόπου τῆς πλύσεως, ἀποφεύγει τις μεγάλην δαπάνην, οἰκονομεῖ τὸν χρόνον καὶ, τὸ σπουδαιότερον, δὲν χάνει τὴν οἰκιακήν του εἰρήνην καθ' ὅλας τὰς ἡμέρας τῆς *μπουγάδας*, τοῦ μαρτυρίου τούτου, οὗ τινος μετὰ τρόμου βεβαίως ἀναμιμνήσκεται πᾶσα οἰκοδέσποινα.

Μία συνδρομήτρια τῆς Ἑστίας.

ΑΘΗΝΗΣΙ.—ΤΥΠΟΙΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΑΝΕΞΑΡΤΗΣΙΑΣ, ΟΔΟΣ ΠΑΤΗΣΙΩΝ, 14.